23 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1994. ՈՒՐԲԱԹ # 182 (685)

Ազգ

Azg
armenian daily

SABCO
OVERSEAS TRADING LTD.
LIMASSOL CENTRE, BLOCK B, SUITE 307, P. O. BOX 6543
TEL +357-5-370962
FAX. +357-5-370945
OUR BANKERS: B. E. M. O. BANK, LIMASSOL, CYPRUS; FEDERAL BANK OF THE MIDDLE EAST, LIMASSOL, CYPRUS; BANK OF CYPRUS, LIMASSOL, CYPRUS; HELLENIC BANK, LIMASSOL, CYPRUS
Հայաստանի եւ ԱՊՀ երկրների համար
Կիպրոսի եւ Ռոտերդամի պահեստներից
ԾԽԱԽՈՏ, ՍԹԵՐԸ, ԽՄԻՉՔ, ԿԱՂԱՄԱՐՆԵՐ
ուղիղ հասցեատիրոջը՝ ծավով եւ ինքնաթիռով

ՂԱՐԱԲԱՂՅԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Վ. Կազիմիրով. «Մենք չենք համարում, թե Վիեննայում հավաքվել է Մինսկի խումբը»

Սեպտեմբերի 21-ին ներքական ավտոպակապային ազգալ երեւան ժամանեց ՌԴ ԱԳՆ հատուկ հանձնարարությունների գծով դեսպան, ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման հարցում ՌԴ նախագահի անձնական ներկայացուցիչ Վլադիմիր Կազիմիրովը: Նրան ընդունել է ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը:

Ելնելով այն բանից, որ ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի նախագահն արդեն երրորդ անգամ Մինսկի «ինկյակի» հանդիպումը ներկայացնում է Ռուսաստանի համար նախապես անընդունելի ժամկետներում, Վլադիմիր Կազիմիրովը հայտարարել է հետեւյալը. «Ավելի վաղ, երբ 1993 թ. սեպտեմբերի 25-ին Փարիզում եւ 1994 թ. ապրիլի 15-ին Պրահայում կայացած նիստերը համընկան ԱՊՀ պետությունների ղեկավարների խորհրդում Ադրբեջանի, Ռուսաստանի եւ Հայաստանի նախագահների հանդիպումներին, մենք դրանք համարեցինք անախորժ վրիպումներ: Այն ժամանակ ԵԱՀԽ Մինսկի նիստին մասնակցում էին ռուսաստանյան ուրիշ դիվանագետներ՝ չնայած Մոսկվայում հայ-ադրբեջանական բարձր մակարդակով բանակցությունների նախապատրաստման: Դրա հետ մեկտեղ, չնայած իմ կողմից նախապես տեղեկացնելուն, իմ բացակայությունը դժգոհություն առաջացրեց եւ նույնիսկ ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի նկատմամբ ռուսաստանյան միջնորդին անհարգալից վերաբերմունքի մեջ մեղադրելու պատճառ դարձավ»:

Վիեննայում կայացած նախորդ նիստում Վլադիմիր Կազիմիրովը հայտարարեց ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի նախագահ Յան Էլիասոնին, որ, իր կարծիքով, ավելի նման կազմակերպումը պատահական չէ եւ արվում է Ռուսաստանին անհարգալից վերաբերմունքի մեջ մեղադրելու նպատակով: Սակայն, այս անգամ եւս, ինչպես հայտարարեց Կազիմիրովը, Մինսկի խմբի նիստը, որը նախապես ծրագրված էր անցկացնել սեպտեմբերի 21-ին, տեղափոխվեց սեպտեմբերի 12-ը եւ համընկավ սեպտեմբերի 8-9-ը Մոսկվայում Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների բարձր մակարդակի հանդիպման ժամանակ ծեռքբերված պայմանավորվածությունների՝ իրականացմանն ուղղված Ռուսաստանի ջանքերին: «Մենք, հայտարարեց Վլադիմիր Կազիմիրովը, հարկադրված էինք ասելու, որ չենք կարող մասնակցել Մինսկի խմբի ներքական նիստին, իսկ քանի որ այս երեւույթն արդեն պարբերական բնույթ է կրում, մենք հայտնեցինք, որ ընդհանրապես չենք մասնակցի այդ նիստին, եւ Ռուսաստանի Դաշնությունը պարտավորված չի լինի Վիեննայում անցկացվող այդ նիստում ձեռքբերված որոշումներով կամ պայմանավորվածություններով: Եթե խիստ ասենք, ապա մենք չենք համարում, որ Վիեննայում հավաքվել է Մինսկի խումբը»: Կազիմիրովը ընդգծել է, որ այս բոլոր հարցերը նա ուղարկել է Յան Էլիասոնին հասցեագրված իր հատուկ նամակում եւ հավակնել է ալել, որ այդպես ավելի ավելի անհնար է: «Եթե այս հարցերում կարգավորում չեղի, ապա մենք պարզապես կպարծրացնենք ընդհանրապես Մինսկի խմբի գործունեության մասին հարցը: Այս խնդիրը մեր կողմից առաջ էր քաշվել նաեւ սեպտեմբերի 14-16-ը Պրահայում կայացած բարձրաստիճան պաշտոնյաներ անձանց կոմիտեի վերջին նիստում, որտեղ քննարկվում էին ԵԱՀԽ գործունեության բոլոր հրատապ հարցերը», հայտարարել է Կազիմիրովը:

ԼՏ

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Օլեանդրով. Հակամարտության դադարեցումը ընդգրկում բնույթ կհաղորդի հայ-ռուսական երկկողմ կապերին

ՄՈՍԿՎԱ, 22 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի եւ Հայաստանի առաջին միջկառավարական համաձայնագիրը մոտ ապագայում կարող է ստորագրվել: Այս մասին հայտնեց Հայաստանի հետ տարվող բանակցություններում Ռուսաստանի Դաշնության պատվիրակության ղեկավար Վսեվոլոդ Օլեանդրովը:

Մինչեւ հիմա, նշեց նա, երկու հանրապետությունների հարաբերությունները կառուցվել են առանձին միջգերատեսչական համաձայնագրերի հիման վրա: Նոր պարփակ փաստաթուղթը կընդգրկի մշակույթի, գիտության ու սոցիալ ոլորտները, եւ երկկողմ համագործակցությունը կհասցվի նոր մակարդակի: Ըստ Վսեվոլոդ Օլեանդրովի, կողմերը կկարողանան համաձայնագիրն ստորագրել ռուս-հայկական բանակցությունների ներքական փուլի ընթացքում, որը նախատեսված է անցկացնել նոյեմբերի սկզբին: Մինչ այդ պլանավորված են աշխատանքային մի շարք երկկողմ հանդիպումներ հոկտեմբերին: Հնարավոր է նաեւ Ռուսաստանի եւ Հայաստանի նախագահների հանդիպումը:

Ռուսաստանի պատվիրակության ղեկավարը հաղորդեց նաեւ, որ նշված համաձայնագրից բացի, կողմերը քննարկում են Երեւանում ռուսական համալսարան բացելու հնարավորության հարցը՝ Բիշքեկում (Ղրղզստան) հիմնադրվածի օրինակով: Սակայն այդ նախագծի իրականացումն առայժմ դեռ է առնում ֆինանսական զգալի դժվարություններ: Տարածաշրջանում հակամարտության վերջնական դադարեցումը հնարավորություն կընձեռի առավել հազեցած ու լայն ընդգրկում բնույթ հաղորդել ռուսհայկական երկկողմ կապերին, ընդգծեց Վսեվոլոդ Օլեանդրովը:

ՆԱՎԹ

Դարի պայմանագիր. Անսպասելի շրջադարձ

Բաքուն պաշտոնապես չի արձագանքել Կարասինի երեկվա հայտարարությանը. երեկ, սեպտեմբերի 22-ին Թուրանի թղթակցին առաջ Ադրբեջանի նախագահի աշխատակազմի մի բարձրաստիճան պաշտոնյա: Ինչպես արդեն հաղորդվել է, սեպտեմբերի 20-ին Ռուսաստանի ԱԳՆ պաշտոնական ներկայացուցիչ Գրիգորի Կարասինը Մոսկվայում մամլո ասուլիսում հայտարարել էր, թե Ռուսաստանը չի ընդունի երեքշաբթի օրը Ադրբեջանի եւ արեւմտյան կոնսորցիումի ստորագրած նավթային պայմանագիրը: Նախագահի աշխատակազմի հիշյալ պաշտոնյան տարօրինակ համարեց այն իրավիճակը, երբ Ադրբեջանում Ռուսաստանի դեսպանն օրհնում է պայմանագիրը, իսկ Ռուսաստանի ԱԳՆ ներկայացուցիչը հայտարարություն անում դրա դեմ: Ադրբեջանի ղեկավարության ներկայացուցիչը նշեց նաեւ, որ Բաքվում պայմանագրի ստորագրմանը ներկա է եղել եւ ելույթ ունեցել Ռուսաստանի վառելիքի ու էներգետիկայի նախարարության բաժիններից մեկի ղեկավարը: Վերջապես, ռուսաստանյան «Լուկօյլ» ընկերությունը տվյալ նախագծի մասնակիցներից է: «Նման երկդիմությունը վկայում է Ռուսաստանի բարձրագույն ղեկավարների չհամաձայնեցված գործողությունների մասին», ընդգծեց աղբյուրը.

Տես # էջ 5

Մոսկովյան բանակցությունները կարող են դադարեցվե՞լ

Հայ-ադրբեջանական հակամարտության հարցը ՄԱԿ-ի 49-րդ Գլխավոր ասամբլեայի օրակարգում

Դա կարող է լինել այն պատճառով, որ հայկական կողմը պնդում է Քաղաքական մեծ համաձայնագրից հանել Շուշիի եւ Լաչինի հարցերը, որոնք [illegible] են Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի եւ Հեյդար Ալիեւի հանդիպման ուշադրության կենտրոնում: Չի բացառվում, որ այս կարեւոր հարցերը կլուծվեն սեպտեմբերի վերջին Նյու Յորքում, որտեղ, հնարավոր է, կշարունակվի Ադրբեջանի եւ Հայաստանի նախագահների երկխոսությունը, որոնք մասնակցելու են ՄԱԿ-ի Գլխավոր ասամբլեայի աշխատանքներին: Միաժամանակ, Թուրքիայի արտգործնախարար Մյումթազ Սոյսալը հայտնել է, հայ-ադրբեջանական հակամարտության խնդիրը ՄԱԿ-ի 49-րդ գլխավոր ասամբլեայի օրակարգ մտցնելու մտադրության մասին: Սոյսալը հույս է հայտնել, որ ԱՄՆ-ը, որպես տարածաշրջանում իր գլխավոր դաշնակցի, կաջակցի Թուրքիային:

ՆՏ

ԵՐԵՎԱՆ

Նախագահին հանձնվեց թիվ 1 անձնագիրը

«Մեզ համար կարեւորը ոչ թե այն է, թե ով է խաղաղության հաստատելու Լեռնային Ղարաբաղում, այլ այն, թե որքան արագ է հաստատե-

լու այդ խաղաղությունը, այլապես հիշյալ տարածաշրջանում եւս բոլոր անհիմն բանակցությունները կարող են վերածվել անվերջ փաստերի գլխավորությամբ, որի անհրաժեշտ համար միջազգային հանրությունը առայժմ ոչ մի գործնական քայլ չի ձեռնարկում»: Այսօրինակ հայտարարությամբ սեպտեմբերի 21-ին հանդես եկավ ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը անկախության 3-րդ տարեդարձին նվիրված ընդունելության ժամանակ: Նախագահը խոսեց նաեւ հանրապետության ներքին եւ արտաքին իրավիճակի եւ 3 տարիների ընթացքում ձեռքբերված հաջողությունների մասին:

Ընդունելության ժամանակ ՀՀ ՆԳ նախարար Վանո Սիրադեղյանը ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին հանձնեց Հայաստանի Հանրապետության թիվ 1 անձնագիրը:

ՔԱՂԱՔ

«Շուշիի եւ Լաչինի հերոս» Ռահիմ Ղազիեւը փախել է ազգային անվտանգության մեկուսարանից

Տեղեկացված աղբյուրներից «Իտար-Տասս»-ի գործակալության թղթակցին հայտնի է դարձել, որ Ադրբեջանի պաշտպանության նախկին նախարար Ռահիմ Ղազիեւը սեպտեմբերի 21-ի լույս 22-ի գիշերը փախել է Ազգային անվտանգության նախարարության քննչական մեկուսարանից: Չճշտված տվյալներով, Ռահիմ Ղազիեւին օգնել է ներքին իրավապահ մարմինների աշխատակիցներից մեկը, որի անունը առայժմ հաստատված չէ: Նա հաս այժմ բանտում է իշխանություններից: Հանրապետության իրավապահ մարմինները մոբիլիզացվել են փախստականին բռնելու համար: Ենթադրվում է, որ այս փաստի առիթով համահանրապետական հետախուզություն կհայտարարվի: Հիշեցնենք, որ Ռահիմ Ղազիեւը Շուշիի եւ Լաչինի հանձնման վերաբերյալ դավաճանության մեջ մեղադրվող անձանցից մեկն է: Սակայն պաշտոնական իշխանությունները առայժմ ոչ հաստատել եւ ոչ էլ հերքել են այս տեղեկությունը:

ՆՏ

ԱՇԽԱՐՀ

Տաջիկստանը խնդրում է հեսամնաց երկրի կարգավիճակ

ԴՈՒՇԱՆԲԵ, 22 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ-ՆՈՎՈՍՏԻ-ԱՐԵՆ: Ինչպես հայտնի է, Տաջիկստանը ՄԱԿ-ին է դիմել Չինաստանի, Մոզամբիկի, Զամբիայի եւ մի շարք այլ երկրների նման ամենաքիչ զարգացած երկրի կարգավիճակ ստանալու խնդրանքով: Ըստ էության, դա հանրապետության ղեկավարության խոստովանությունն է լիակատար փլուզումից փրկելու երկրի տնտեսությունը:

Այսօր ԱՊՀ երկրների մեջ Տաջիկստանում կենսամակարդակն ամենացածրն է:

Եթե 1990 թ. առաջին կիսամյակում բնակչության մեկ շնչի հաշվով վաճառվել էին 68 կգ ալյուր եւ 2,6 կգ շաքար, ապա ընթացիկ տարվա համապատասխան ժամանակահատվածում վաճառվեցին համապատասխանաբար 29 կգ եւ 0,6 կգ: 1990 թ. Տաջիկստանի յուրաքանչյուր քաղաքացի կարող էր միջին հաշվով գնել մեկ զույգ կոշիկ, մինչդեռ 1993 թ. մեկ զույգն ընկնում էր արդեն 4, իսկ 1994 թ. 17 մարդու:

Հաիթի. Արիստիդը կվերադառնա 24 օր հետո

ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը հաղորդում է, որ ԱՄՆ-ի պաշտպանության նախարար Ուիլյամ Փերին հետ սեպտեմբերի 21-ին Պենտագոնում կայացած հանդիպումից հետո Հաիթիի նախագահ Ժան-Բերտրան Արիստիդը շնորհակալություն է հայտնել ամերիկյան ժողովրդին եւ նրա ռազմական ղեկավարությանը: Նա համոզմունքին կից է արել հանգստության պահպանել սկսված անցումային շրջանում, բոլոր չսպասված բռնությունները ու արյունահեղությունը, ինչպես նաեւ իր հայրենիքում ընտրված բոլոր պաշտոնյաների անձանց իրավապահպանները կարգադրել է անցնել պարտականությունների կատարմանը: «Ամենաուշը 24 օր անց ես կվերադառնամ Հաիթի, որտեղ կշարունակեմ աշխատել համոզված ազգային հաշտության: Իսկ առայժմ մնում եմ Վաշինգտոնում որոշելու ժողովրդավարական գործընթացի առաջընթացն հետագա քայլերը, դրանք սերտորեն համաձայնեցնելով ԱՄՆ-ի ղեկավարների հետ»:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Բոսնիացի սերբերը եւս իրավունք ունեն համադաշնության մեջ մտնելու

Սեպտեմբերի 22-ին Սերբիայի նախագահ Սլոբոդան Միլոշեւիչի հետ կայացած հանդիպման ընթացքում միջազգային «շփման խմբի» անդամները հաստատել են, որ բոսնիացի սերբերն ունեն նույնօրինակ իրավունք Հարավսլավիայի հետ մտնելու համադաշնության մեջ, ինչպես որ մուսուլման-խորվաթական դաշնությունը Խորվաթիայի հետ համադաշնական կապի մեջ մտնելու: Դա ընդգծված է «շփման խմբի» կազմի մեջ մտնող ԱՄՆ-ի, Ռուսաստանի, Ֆրանսիայի, Մեծ Բրիտանիայի եւ Գերմանիայի դիվանագիտական ներկայացուցիչների հետ Սերբիայի նախագահի հանդիպման մասին հրապարակման պաշտոնական հաղորդագրության մեջ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **տեղական**

ԵՐԵՎԱՆ

Մերժվեց կոմունիստների առաջարկը

Ռուսաստանի հետ վերամիավորումը նախընտրած համարվելու հանրաքվեական է

Սեպտեմբերի 20-ին տեղի ունեցած ԳԳ հանրաժվեի կենտրոնական հանձնաժողովի նիստում քննարկվել է կոմունիստական կուսակցության առաջարկը, այն է՝ սահմանված կարգի համաձայն, հանրաժվե անցկացնել Ռուսաստանի Դաշնության հետ Հայաստանի Հանրապետության համագործակցություն ստեղծելու հարցի վերաբերյալ: Նիստում հանդես են եկել ԳԽ անկախ պետականության հաստատման և ազգային խաղաղականության հարցերի հանձնաժողովի նախագահ Լեռնավոր Եզրյանը և ԳԽ իրավական հարցերի հանձնաժողովի նախագահ Կիմ Բալայանը, որոնք ներկայացրել են իրենց հանձնաժողովների բացասական եզրակացությունները: ԳԳ հանրաքվեի կենտրոնական հանձնաժողովը, ելնելով «ԳԳ հանրաքվեի մասին» օրենքի 10-րդ հոդվածից և հիմք ընդունելով, որ կուսակցական նախաձեռնությամբ հանրաքվեի անցկացման համար առաջարկվող հարցի ձևակերպումը խախտում է «ԳԳ հանրաքվեի մասին» օրենքի 4-րդ հոդվածի պահանջները, որոշել է մերժել կուսակցական նախաձեռնությամբ հանրաքվեի անցկացման համար առաջարկված «Դու համաձայ՞ն ես, որ Հայաստանի Հանրապետությունը Ռուսաստանի Դաշնության հետ մտնի կոնֆեդերացիայի (համադաշնության) մեջ» հարցի և նախաձեռնող խմբի գրանցումը:

ՆՑ. Ըստ այդ օրենքի 4-րդ հոդվածով չի թույլատրվում հանրաքվե անցկացնել հանրապետության պետական կարգավիճակի փոփոխության մասին:

Տոնական զորահանդես Հանրապետության հրապարակում

Սեպտեմբերի 21-ին Երևանի Հանրապետության հրապարակում տեղի ունեցավ զորահանդես նվիրված անկախության օրվան: Զորահանդեսն ընդու-

նում էր պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը, հրամանատարն էր առաջին փոխնախարար Նորատ Տեր-Գրիգորյանցը: Ողջույնի խոսքում Սերժ Սարգսյանը նշեց, որ չնայած Հայաստանի կրած բոլոր դժվարություններին, նա կարողացել է ստեղծել 70 հազարանոց մարտունակ բանակ: Զորահանդեսին մասնակցում էին Հայաստանի զինված ուժերի բոլոր տարածային զորամասերի ներկայացուցիչներ, ինչպես նաև մեկ ստորաբաժանում Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության պաշտպանության բանակից՝ բանակի հրամանատար, 29-ամյա գեներալ Սամվել Բաբայանի գլխավորությամբ: Ռազմական բոլորը կատարեցին ռազմական խմբերը և ուղղաթիռներ: Զորահանդեսին ներկա էին նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանը և հանրապետության բարձրագույն մյուս ղեկավարները, դիվանագիտական կորպուսի ներկայացուցիչներ: ԵՑ

■ *«Մեծասույթին ժամանակը» ավարտվում է: ՀՀ կառավարության 1993 թ. մարտի 26-ի թիվ 127 որոշմամբ Հայաստանում ժամացույցների սլաքները համակարգին համապատասխան ժամանակի համաձայնեցման անցնելու կապակցությամբ, 1994 թ. սեպտեմբերի 24-ի լույս 25-ի գիշերը ժամը 3-ին ժամացույցի սլաքները պետք է մեկ ժամով հետ տանել: Այս մասին մեզ հայտնեցին ՀՀ կառավարության մամուլի ծառայությունից:*

– Բյուջեի դեֆիցիտը ծածկելու տարածված ձևերից մեկը դրամական արժեթղթերի վաճառքն է: Ինչու՞ Հայաստանի կառավարությունը չի դիմում այդ միջոցին:

– Հայաստանի կառավարությունը մինչև այժմ ձեռնպահ է մնացել սեփական արժեթղթեր գանձապետական պարտավորություններ բաց թողնելուց, քանի դրանք բյուջեի դեֆիցիտը ծածկելու առավելագույն տարածված ձևերից մեկն են: Գլխավոր պատճառն այն է, որ ինֆլյացիայի պայմաններում գանձապետական պարտավորությունների բացակայությունը կարող է ավելի մեծ պարտքի բեռ, նման պարտությունների բնորոշվել են նույնիսկ զարգացած երկրները, օրինակ Իտալիան: Այսօր Հայաստանում արդեն հասունացել են այն պայմանները, որոնք հնարավորություն են տալիս ձեռնամուխ լինել սեփական պարտավորությունների թողարկմանը: Առաջին նվաճել է ինֆլյացիան: Երկրորդ ձևավորվում է արժեթղթերի շուկա, այնպես որ կառավարության արժեթղթերի հետ շրջանառության մեջ կլինեն նաև շատ «այլընտրանքային» արժեթղթեր: Երրորդ բանկային համակարգում տարիդ

ժամկետից փոխհատուցման պահանջների հանգեցում: Մի անգամ այդ փոխհատուցման կորցնելը հուսանկում է երկար ժամանակ այն չվերականգնելու: Այս պատճառով մեծ զգուշություն է պահանջվում:

– Անցյալ տարի կառավարությունը թողարկեց պարտատոմսերի մի շարք ներքին շահող պարտատոմսեր: Կարելի՞ է ասել, որ այդ փորձը տարածվեց ուրիշ գասերի մեջ դուրս գալով:

– Կառավարությունը ներկայումս պատրաստվում է վերականգնել ներքին շահող պարտատոմսերի համակարգը: Ընդ որում, նախատեսվում է, որ այն խաղարկողները, որոնք ունեին անցյալ տարի թողարկված պարտատոմսեր, հնարավորություն կունենան նոր պարտատոմսերը գնել շատ արտոնյալ պայմաններով (օրինակ՝ նրանց անվանական գնի մեկ տասներորդի չափով):

– Հաճախ ասվում է, որ այն երկրները, որոնք, Հայաստանի պես մեծ արտաքին պարտք ունեն, կարող են իրենց արտաքին պարտքի հայրենական ներդրողներին բաժնետիրական ժամանակահատվածում զանազան պարտատոմսեր տարածելով լուծել շատ խնդիրներ, ինչպես սեփական կապիտալին, այնպես էլ նրանցու

արդեն նշեցի: Իրանցիք իր հիմնադրամից մի մասի տարի անց արդեն ունեին արժեթղթային շուկայի ամենազարգացած համակարգ, ունեին օրենսդրություն, որը ներառվել էր իր ակտիվների ժամանակներին: Բացի այդ, այն ժամանակ շատ բարենպաստ էին արտաքին պայմանները, օրինակ, Անեւի կայսրում նոր միայն սկսում էին օտարներով կարգավորել այնպիսի հասկացություններ, ինչպիսին են կարգերի արտահանում, ներմուծում (հատկապես արժեթղթերի միջոցով) և այլն: Շատ ավելի կարևոր էր արտասահմանյան ինվեստորների վախը, անհուսությունը, թերևս անվստահությունը Հայաստանի կառավարության հանդեպ: Ակտիվը ավելի շատ վստահում էր զանազան հասարակական մարմինների, քան հայկական պետությանը: Անեկդոտ բոլոր հայկական համայնքներում միշտ զգալի կար Հայաստանում բարեգործություն, բայց ոչ երբեք ինվեստիցիա, ներդրում անելու: Նույնիսկ երբ կատարվում էր ինվեստիցիա, ապա դրվում էին տարօրինակ, «ոչ շուկայական» պայմաններ, (օրինակ՝ գների սահմանափակում, բաժնետոմսերին էժան գներով սահ-

ՖԻՆԱՆՍՆԵՐ

Հայաստանի կառավարությունը կթողարկի իր արժեթղթերը

«Նոյյան Տապանի» թղթակցի հարցերին պատասխանում է ՀՀ ֆինանսների նախարարի առաջին տեղակալ Վահրամ Ավանեսյանը

խաղախականության ընթացքում ձևավորվել են շուկայական ավանդույթներ: Չորրորդ սկսված սեփականաշնորհումը վերջ է դրել պետական ձեռնարկությունների մենաշնորհին: Այնինչ այդ մենաշնորհի պայմաններում պետական պարտատոմսերը պետական ձեռնարկությունների պարտադիր գնման օբյեկտ էին (այնպես եղավ, ասենք, Ռուսաստանում և Լատվիայում): Մինչդեռ արժեթղթերը արժեքավոր է միայն, երբ այն գնվում է կամավոր կերպով: Այս չորս պայմանների առկայության ընթացքում կարող ենք ասել, որ այսօր պատրաստ ենք և կարող ենք անցնել պարտավորությունների թողարկմանը: Սակայն դրանով շատ հապաղել չի՛ կարելի, քանի որ պետք են նաև արժեթղթերի հետ աշխատելու ավանդույթ ունեցող կադրեր, ինչպես նաև այն բոլոր կառույցները, որոնք առնչվում են արժեթղթերի հետ ինտենսիվացման ֆոնդեր, բրոկերային, դիլերային ընկերություններ և այլն: Երբ չկան այս ամենը, առանց արժեթղթերի շուկան կվերածվի մի սովորական խաղատան: Չի ձևավորվի նրանց շուկայական շրջապատը, և կառավարությունը ի վերջո ստիպված կլինի դեֆիցիտը ծածկել ոչ շուկայական միջոցներով: Երբ շուկան իմքը չի հասկանում արժեթղթերի գնահատումը, ներդրողների և նրանց հնարավորությունները, ապա այս պարտատոմսերը միայն կարողանան ինֆլյացիայի անցք (ինչպես գանձապետական նոր նրանց օգնությամբ խաղաղվել): Ոչ մի ամբողջություն չի լինի՝ բանկի վարկի միջոցով է փակվում բյուջեի դեֆիցիտը, թե արժեթղթերով:

Կառավարությունն արդեն խոսել ունի մասին հանրային արժեթղթեր, որոնք ծառայում են, մասնավորապես, փոքր ձեռներեցության հիմնադրմանը: Առաջին թողարկումները կլինեն միայն իրավաբանական անձանց համար, և միայն այն բանից հետո, երբ ձեռք կբերվի որոշ փորձ, երբ կլինեն փորձառություն, որ ֆիզիկական անձինք պարտատոմսերի հնարավոր կլինեն վճարել ժամանակին, այն ժամանակ միայն կսկսեն թողարկել սեփական արժեթղթեր ժամանակաշրջանում անձանց համար: Կարևորագույն նշանակություն է տրվելու

կային: Որպես օրինակ հիշատակվում է Իսրայելը: Ինչու՞ Հայաստանի կառավարությունը չի փորձում նման միջոց կիրառել:

– Միայն Իսրայելը չէ, նաև են նաև այլ երկրներ, որոնք այդ միջոցով հաջող գործողություններ են իրականացրել: Բայց հիմնականում բժշկությունների սկզբին, երբ Իսրայելը սկսեց այդ ձևով միջոցների հավաքագրումը, պայմանները շատ ավելի բարենպաստ էին, քան հիմա: Նախկինում, գլխավորապես հենց Իսրայելի գործողությունների հետևանքով մի շարք երկրներում, առաջին հերթին հենց այն երկրներում, որտեղ կան Սեմականի հայկական համայնքներ (ԱՄՆ, Ֆրանսիա), ստեղծվել են նոր օրենքներ, որոնք վերաբերում էին այն ինվեստիցիոն կազմակերպություններին, որոնք, լինելով տեղյա երկրի ռեզիդենտ, գրավում էին կապիտալի ոչ արտահանությամբ: Երբ Իսրայելը նոր էր ստեղծվել, նման խնդիրներ գրեթե չկային, իսկ ներկայումս այդ կարգի գործողությունների պայմանները շատ են խստացել: Եվ կա երկրորդ տարբերություն (որը նման առաջարկություններ շատ էին արվում), կառավարությունը փորձեց կապվել աշխարհի հայկական համայնքների հետ, փորձել համապատասխան իրավաբանական կանոնակարգեր մշակել, որոնք այս դեպքում պետք են, ստեղծել հատուկ դրա համար ֆինանսական ձեռնարկություններ, որոնք անդրադառնում են լինելու արտասահմանյան ռեզիդենտ: Պարզվեց, որ դրա համար շատ բաներ են անհրաժեշտ, որ մենք չունենք: Նախ՝ հանրապետությունում չկար օրենսդրական նախադրյալներ ղեկավարելու արտաքին ինվեստորների շահերը պաշտպանելու համար, ճանաչի այն անհնար ոչ այդ ինչ էին, իսկ ինվեստիցիաները Հայաստանի Հանրապետություն: Չկար օրենք արտաքին պարտքի մասին: Արժեթղթերի մասին օրենքը ընդունվեց միայն անցյալ տարի, իսկ արտասահմանյան ներդրումների մասին օրենքը հետ ամիս առաջ: Չկային երաշխիքներ արտաքին վճարումների կատարելու համար: Այդ կերպ ասած՝ դարձյալ խոչընդոտում էր ներքին ներդրումային միջոցի բացակայությունը, ինչի մասին

մ. բան այլ և այլն), որոնք խոչընդոտում էին գործը: Դա վերաբերում էր ինվեստիցիոն նորագույնային արժեթղթերին, օրինակ՝ առանձնակիորեն չինարարության համար: Սա բարեգործություն չէր, այստեղ պետք էր հաշվի առնել, պետք է ստեղծվեր շահութաբեր ձեռնարկություն, կենսունակ ծրագրային գներ պետք է ապահովագրվեին կամ դառնային շուկայական հարաբերություններին ներարկվող գներ, որոնցով ինվեստորները ստանային իրենց փողերը:

Համաշխարհային փորձում գործը կենտրոնական բանկերի բարեգործության և կոմպանիաների այլ խնդիրներ գնահատման անհամաձայնության հարցեր, մեկ համար արված բարեգործությունը ցա՞ծ էր, թե՞ ոչ էր, բարեգործի համար, թե բարեգործության համար տրված ընթացականությունը ցա՞ծ էր, թե՞ ոչ էր: Կարելի էր թողարկել նաև բյուջեի դեֆիցիտը ծածկելու համար արժեթղթեր (արտասահմանյան տարածքների համար), բայց այնպես ինչպես նույնիսկ ծագեցին հիմնականում օրինակով խնդիրներ: Մինչև վերջերս Հայաստանում արտարժույթով ավելացող բանկեր համարյա թե գոյություն չունեին, արտարժույթի օգտագործումը բյուջեի համար և նոր կոնվերտացիայի համակարգ են անհրաժեշտ խնդիրներ էին: 1989-92 թթ. բանկային արագ փոփոխվող փոխարժեքների մեջ շատ դժվար էր կողմնորոշվել, և չկար մի ձևով, որտեղ հնարավոր լիներ այդ արտարժույթը ֆոնդավորել, պահել և օգտագործել բուն դրանից, ունենալով նաև ինֆլյացիայի դեմ պաշտպանվելու հնարավորություն: Կային նաև տարբերվող դժվարություններ: Նման գործի համար պետք են մասնագետներ, որոնք պարտավոր են գիտենալ ներքին և դրսի օրենսդրությունը, և բացի այդ՝ ֆինանսական կառավարման հիմնական գործիքները, պատրաստ լինեն արժեթղթերի շուկայի աշխատանքին: Նման մասնագետների պատրաստ հանրապետությունում շատ է զգացվում, և պարզվեց, որ այս բնագավառում մասնագետներ չկան նաև սփյուռքում: Այս բնագավառում աշխատություններ ևս, ենք ունենալ կամ չենք ունեցել:

ՍՓՅՈՒՌՔ

Խաղաղարար ուժերի մուտքը հարցի լուծում չէ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 21 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, «ՓԱՍՏ». Ստեփանակերտում «Փաստի» սեփական թղթակից Նվարդ Աբրահամյանը մեկ հարցով դիմեց ԼՂՀ ԳԽ նախագահության երկու անդամների. Ռուսաստանի զորերը Աբխազիա են մտցվել, բայց խաղաղությունը այնտեղ շարունակում է մնալ սրված: Ի՞նչ եք կարծում, ինչպիսի՞ արդյունք կարող է տալ նույն զորերի մուտքը մեր տարածաշրջան:

Լեոն Մելիք-Շահնազարյան՝ ԼՂՀ ԳԽ արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի նախագահ. «Մինչև այսօր միջազգային ուժերը ռազմական գործողությունների դադարեցման գործում հաջողության են հասել միայն Կիպրոսում: Քանի որ կողմերի ռազմական ուժերը հավասար էին, իսկ դա միջազգային ազդեցություն էր: Դաշտում Կիպրոսում միանշանակ է, քանի որ պատմության կանխվեց կղզու հյուսիսային մասի բռնակցումը Թուրքիային: Այլ տարածաշրջաններում Բալկաններում, Աբխազիայում, Տաջիկստանում, Սոմալիում երրորդ կողմի միջամտությունը կայուն խաղաղություն հաստատելու նպատակով, հաջողություն չի ունեցել: Այդպիսի միջամտությունը շատ կասկածելի է, թե հաջողություն կունենա ԼՂՀ տարածքում»:

Վալերի Բալայան՝ ԼՂՀ ԳԽ պաշտպանության և անվտանգության հարցերով հանձնաժողովի նախագահ. «Մենք պատրաստ ենք ընդունել խաղաղարար ուժեր, բայց նրանց մուտքը չի նշանակում հակամարտության դադարեցում: Այդ հակամարտությունն ունի խոր պատմություն, այսօրվա դրությամբ առկա հարցերը լուծված չեն, և, լինելով դրան, մենք պատրաստ ենք համագործակցել խաղաղարար ուժերի հետ: Մեր հետագա գոյատևման երաշխիքը, ինչպես նաև այլ հարցերի լուծման երաշխիքը կարող է լինել պաշտպանության բանակը, վերածելով այն այնպիսի մի կազմավորման, որն ի վիճակի լինի պաշտպանել բնակիչների հանգիստը»:

Սեպտեմբերի 21-ն անցավ առանց լուրջ միջադեպերի

Սեպտեմբերի 21-ին ոմն Ա. Աբրահամյան կրակել է թիվ 147 կրպակի աշխատողների, և երեկոյան շրջանում մանկական հաստատությունից վթարի պատճառով մի խաղալիքի ծանր վնասվածքով տեղափոխվել է հիվանդանոց: Նույն օրը բռնվել է հանցագործների մի խումբ, որը ոմն Ս.-ից գողացել էր պահեստամասեր: Այլ հանցագործություններ և հասարակական կարգուկանոնի խախտումներ սեպտեմբերի 21-ին չեն գրանցվել: Երևան քաղաքի միլիցիայի վարչությունից հայտնում են, թե բազմաթիվ մշակութային և մարզական միջոցառումներն անցել են տոնական մթնոլորտում, առանց միջադեպերի:

■ *Վահան Ավագյանի դատավարությունը կսկսվի սեպտեմբերի 21-ին: ՀՀ Նախագահի ազգային անվտանգության հարցերով գլխավոր խորհրդականի նախկին դաշնակցական Վահան Ավագյանի դատավարությունը նշանակված է սեպտեմբերի 21-ին: Դատավարությունը տեղի կունենա ՀՀ Գերագույն դատարանում (դատավոր Ռուբեն Վարդազարյան): Ավագյանը մեղադրվում է պետական դավաճանության և առավելի գնով սպառնալիքների ու ընդհատի մեջ: Դատավարությունը կլինի բաց:* ԵՑ

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է 1 տարի
Հիմնադիր և հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երևան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065
Գլխավոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊՈՂՈՍ ԳԱԼՍՏՅԱՆ / 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ձևը և տառատեսակը ՊՈՂՈՍ ԳԱԼՍՏՅԱՆԻ
Apple Macintosh
Համակարգչային սարքավորումը «Ազգ» թերթի
Azg
armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ՇՐՋԱՊԱՏ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Նախկին «Միջռեգիոնայինները» կրկին վերամիավորվում են

Ռուսաստանի խորհրդարանում նշանակալի դարձած պատգամավորների միջռեգիոնային խումբը դեռ խորհրդային իշխանության տարիներին նպատակ ուներ առաջ հանել ներկայումս հայտնի դարձած ռուսաստանցի հասարակական գործիչներ Եգոր Գայդարին, Ալեքսանդր Պոպովին, Գալինա Ստարովոյտովային և շատ ուրիշների, որոնք իրենց նշանակալի ավանդը բերեցին Ռուսաստանի ժողովրդավարական բարեփոխումներին:

Բայց ներկայումս դժվար է խոսել նախագահ Բորիս Ելցինի վարչակազմի հետ նրանց համագործակցության ընդհանրության մասին: Գալինա Ստարովոյտովան նույնիսկ հանդես է եկել Չեչնիայի խնդրի նկատմամբ Ռուսաստանի նախագահի քաղաքականության [illegible] սիք են Ա. Ռուցկոյը, Գ. Զյուգանովը, Ս. Բաբուրինը, Ա. Պրոխանովը, Վ. Անպիլովը, Մ. Աստաֆևը և շատ ուրիշներ, այսօր «ձախեր զբաղեցնելով» ռոյնս ընդդիմադիր կազմակերպությունների ու շարժումների ղեկավարներ, կրկին ձգտում են հասնել իշխանության: Կասկած չկա, որ փաստարկների այդ ժողովածուն կբացի շատերի աչքերը: Ռուսաստանի հետաքննությամբ սկսված 1993 թ. հոկտեմբերյան իրադարձությունների ղեկավարների ընտրովի գաղտնիությունը նույնպես կանխել իր ազդեցությունը: Այնպես որ Ռուսաստանի իշխանություններն առավել հետևում են ընդդիմության ճամբարում ծագող ամենայն երևույթներին: Այնտեղ, Պետդումայի առաջատար ընդդիմության ներկայացուցիչները փորձում են նշել են այն հանգամանքը, որ կառավարության [illegible] րի մասին իշխանավորները լավ գիտեն և ձեռնարկում են «արագացնող» միջոցներ: Սակայն չի բացառվում այն փաստը, որ կառավարության կազմում պատրաստվում են որոշակի կադրային փոփոխություններ: Ինչպես հաղորդեց «Ազատություն» ռադիոկայանը, խոսքը հիմնականում կառավարության մեջ նախկին կոմունիստների ներգրավման մասին է: Աշխատանքները կրճատելու ընթացքում [illegible] ժողովրդավարական ուժերը պատրաստվում են կրճատել ղեկավարների 12-ի ընտրություններում, սկսել է կազմել միասնական բլոկ»:

[illegible] համապատասխանությամբ:

Միևնույն ժամանակ ընդդիմության ճամբարը, չնայած Կրեմլում ընդդիմության մեծ մասի կողմից համաձայնության պայմանագրի ստորագրմանը, սկսել է ամրապնդել սեփական ուժը իշխանության համար մղվող պայքարում: Նախընտրական մրցավազք սկսելու պատրաստվող բոլոր ընդդիմադիր քաղաքական կազմակերպությունները խոսքից անցել են գործի՝ բոլոր ուժերի միավորմանը և ընդհանուր մասնավոր ռազմական նպատակների մշակմանը:

Ընդդիմադիր կազմակերպությունները հոկտեմբերին հրավիրելու են հայրենասիրական ուժերի ազգային կոնգրես: Լրատվական գործակալությունների տվյալների համաձայն, այդ համաժողովում պետք է վերջնական որոշում ընդունվի Ռուսաստանի առաջիկա նախագահական ընտրություններում ընդդիմության միասնական թեկնածուի վերաբերյալ: Ստացված տեղեկությունների համաձայն, ազգային կոնգրեսը պետք է նախ կազմի Պետական խորհուրդ և ընդդիմադիր «ստվերային կառավարություն»: Այդ մասին արդեն է բնորոշել Կալինինգրադում ընդդիմության ղեկավարների հանդիպման ժամանակ: Կոնգրեսին կմասնակցեն Ալեքսանդր Ռուցկոյի «Դերժավա» շարժումը, Ռուսաստանի Կոմունիստական կուսակցությունը, Սերգեյ Բաբուրինի Ռուսաստանյան համաժողովրդական միությունը, Ազգային հայրենասիրական կազմակերպությունը և այլ կազմակերպություններ և կուսակցություններ: Որոշված է նաև հոկտեմբերի 4-ը համարել Զոհվածների հիշատակի օր:

Միևնույն ժամանակ Ռուսաստանի քաղաքական ընտրախավն ավելի ու ավելի հստակ է արտահայտում իր դժգոհությունը: Դա պարզ երևում է այն բանից, թե Ռուսաստանի հետաքննության երկրամասի ժամանակը ինչպես է տրվում ընդդիմության գրեթե բոլոր ղեկավարներին, այդ թվում 1993 թ. հոկտեմբերյան իրադարձությունների այնտեղի «արդարացված» մասնակիցների, որոնցից է Ալեքսանդր Ռուցկոյը: Կառավարող ընտրախավի հավակնոտ ունի այն նպատակը, որ նախ և առաջ դուրս խփավոլ մեծագույն սեփական վերաբերմունքն ամբողջ ընդդիմության հանդեպ և երկրորդ, վերջինիս հնարավորության ընձեռել անձամբ վարկաբեկել իրեն: Ալեքսանդր Ռուցկոյի կխոստովաներին և դրանց չասած է լույս դրա վերջին վկայությունն է սեպտեմբերի 20-ը:

Բե՛ն հաճի օր առաջ լույս ընծայված «Մոսկվա, աշուն-93» փաստաթղթերի ժողովածուում հրապարակվել ճիշտ ժամանակին, հանի որ այնտեղի հանրի գործիչներ, ինչպի թե բոլոր հարցերը լուծելու համար զենքերում կարող է վճռականորեն այդ համաձայնության հանձնառական կանները: Իսկ դրա կարևորագույն նկատառումը հայտնի են ամենքին:

Ինչից խուսափում քաղաքական բեմ առաջը կարծես թե սկսել է: Ինչպես հայտարարեց Սոցիալիստական ներկայացուցիչ Սիմոնովը Տե ... չնայած արտաքին կայունության Ռուսաստանում իրավիճակը շարունակում է մնալ չհավասարակշռված, և ճգնաժամային զարգացումը կարող է այն դուրս բերել վերահսկողությունից: Նրա կարծիքով, Ռուսաստանի քաղաքական ուժերը վերջնականապես բաժանվել են «ազգային դավաճանության բլոկի» (նկատի են առնված նախկին ռեֆորմիստները) և «ազգային վերածնության բլոկի» (ընդդիմությունը): Սոցիալիստների միության ղեկավար Տերեխովի կանխատեսումների համաձայն, բռնկման գագաթնակետը կարող է կանխել 1994 թ. աշունը, ձմռանը համընկնել իր զագաթնակետին: Նրա խոսքերով, հենց այդ ժամանակ, կառավարության ավարտած տնտեսական դասավորության հանգույցները կփոխարինվեն քաղաքական ցնցումներով: Միության փորձագետները չեն բացառում ամառային իրադարձությունների կրկնության հնարավորությունը, որոնք կավարտվեն «նախագահի կողմից իշխանության առաջին էշելոնի հանձնմամբ»:

Ընդդիմության ճամբարում ասես այդ բոլոր միտումների ու երևույթների [illegible] ծանոթ, որոնցից է Միխայիլ Գորբաչովը: Թեև հարկ է նշել, որ հենց Գորբաչովը դեռ երկու ամիս առաջ խոստացել էր ընդդիմության դեմ ստեղծված ձախ ուժերի բլոկի անհրաժեշտության մասին:

Այսօրվա Ռուսաստանի քաղաքական ընտրախավում արդեն զարգանում հստակ միտումներ են ի հայտ եկել խորհրդային երևույթների շուրջ: Պարզ է, որ 70 տարուց ավելի միահեծան կերպով իշխած կոմունիստները հեշտությամբ չեն կարող մոռացության մատնվել: Ռուսաստանում կոմունիստական ուժերի աշխուժացումը բացատրվում է նաև նրանով, որ սկսվել է սեփականաշնորհման երկրորդ փուլը: Կոմունիստները հիմնականում ընդունում են, որ եթե իշխանությունը չանցնի սեփականաշնորհման իրենց օգտին անցկացնելու համար, կարող է տեղի ունենալ անդարձելին, իրենց դերը կմնա քաղաքական առաջ րագլից: Իրենց նպատակին հասնելու համար կոմունիստական ուժերը, ընդունելով հանրային պատմության աներկբայությունը, դիմում են ԽՍՀՄ-ի վերականգնման գաղափարին, ազգայնականության «կարոտ» մանկամարդաշրջանի կարոտին և այլն:

Սակայն քաղաքական ուժերի այս դասավորությունը բնորոշ է ոչ միայն Ռուսաստանին: Այդ միտումներն արդեն տեսանելի են նախկին Խորհրդային Միության բոլոր հանրապետություններում:

ԱՐԱՄ ԳԱՐԵԳԻՆՅԱՆ

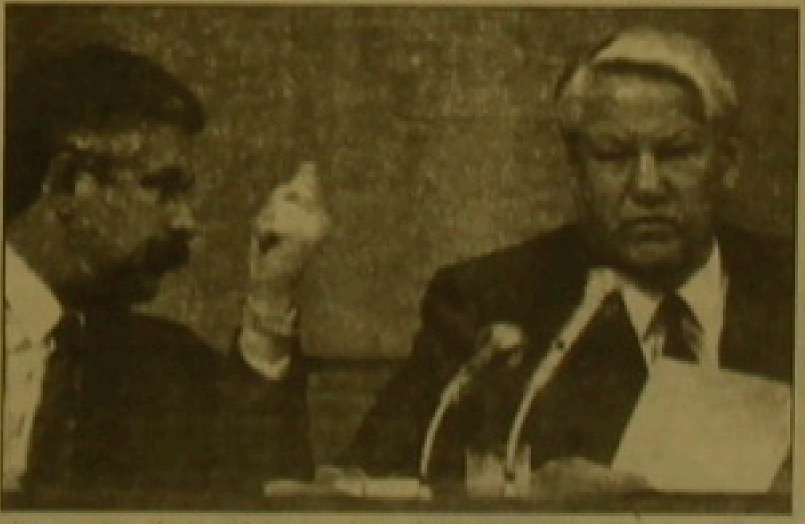

ՏԱՐԱԾՔ

Տաջիկստանում ձերբակալվեց գեներալ Բախրոմ Ռահմոնովը

ԴՈՒՇԱՆԲԵ, 22 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԿ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Ձերբակալվեց նախագահական պահակազորի նախկին հրամանատար գեներալ Բախրոմ Ռահմոնովը, որին փնտրում էին երկու տարի: Դեկտեմբերի 1992 թ. դեպքերի ժամանակ հենց նա էր գլխավորել Տաջիկստանի ղեկավարի պալատի պահակախմբին և ամբոխավարներին ու զրահատեխնիկան հանձնել ընդդիմության գրոհայիններին: Նրա դավաճանության հետևանքով պատանդի վիճակում էին հայտնվել կառավարության շատ անդամներ: Ուզբեկստանի տարածքում ձերբակալված Ռահմոնովին մեղադրում են հայրենիքի դավաճանության համար:

Ոսկու նոր հանքավայր Ղրղզստանում

ԲԻՇԿԵԿ, 22 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԿ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Ղրղզստանի Սուսամիրի նոր հանքավայրում արդեն արդյունահանվել է 80 կգ ոսկեբեր խտանյութ: Երկրի ոսկու կոնցեռնի նախագահ Դոսան Սարիգուլովի խոսքերով, ոչ միայն հանրապետությունում, այլև բովանդակ աշխարհում ոսկի է սպասվում 4 հազար մետր բարձրության վրա:

ԿՈՎԿԱՍ

Շևարդնաձե. «Վրաց-աբխազական հաշտությունը պատմական անհրաժեշտություն է»

ԹԲԻԼԻՍԻ, 21 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐԿ: «Վրացիների և աբխազների հաշտությունը պատմական անհրաժեշտություն է, և մենք պետք է փորձենք հակամարտության խաղաղ լուծման հասնել որևէ ճանապարհով», հայտարարեց Վրաստանի պետության ղեկավար Էդուարդ Շևարդնաձեն սեպտեմբերի 20-ի երեկոյան Վրաստանի խորհրդարանի պատգամավորներին հաղորդելով իր վարած բանակցությունների արդյունքների մասին:

Մեկնաբանելով Աբխազիայի ԳԽ նախագահ Վլադիսլավ Արձինբայի հետ իր հանդիպման արդյունքները, Շևարդնաձեն հայտարարեց, որ այնտեղ դրվել են վրաց-աբխազական անմիջական երկխոսության հիմքերը: Նա ընդգծեց, որ անմիջական բանակցությունները մեծ նշանակություն ունեն, չբացառելով նաև հանդիպումների շարունակման հնարավորությունը: Վրաստանի պետության ղեկավարի խոսքերով, նախագահ Բորիս Ելցինը իր հետ հանդիպման ժամանակ հավաստել է Վրաստանի տարածքային ամբողջականությանն ու ինքնիշխանությանը և հանրապետությունում առկա իշխանությանն աջակցելու Ռուսաստանի ղեկավարության կամքը:

Մոսկվան պետք է ռազմական օգնություն ցույց տա Չեչնիայի ընդդիմությանը

ՄՈՍԿՎԱ, 21 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐԿ: «Ռուսաստանը պետք է ռազմական օգնություն ցույց տա Չեչնիայի ընդդիմությանը, այլապես Չեչնիայի Հանրապետությունը կվերածվի անդրի անապատի», լրագրողներին հայտարարեց Ռուսլան Խասբուլատովը Չեչնիայից Մոսկվա վերադառնալուց հետո: Նրա խոսքերով, այդ օգնությունը Չեչնիայի ժամանակավոր խորհրդի զորքերին հարկավոր է «Ջոխար Դուդաևի զրահատանկային բանակը կոտրելու» նպատակով, որը վճռական դեր է խաղում ծայրահեղ հակամարտության մեջ: Խասբուլատովը նաև նշեց, որ Չեչնիայի շատ գյուղերում բնակչությունը կազմակերպել է ինքնապաշտպանության ջոկատներ, որոնք մոտ չեն թողնում Դուդաևի զինվորներին:

«Օգտագործելով իմ երբեմնի հեղինակությունը, ես պատրաստ եմ բանակցություններ սկսել որևէ պաշտոնյայի հետ, որը կարող է օժանդակել Ռուսաստանի կողմից ժամանակավոր խորհրդին հատկացվելիք ռազմական օգնության կազմակերպմանը», ասաց Խասբուլատովը: Նա հայտարարեց, թե Դուդաևի կողմնակիցները «վարձկաններ են հավաքագրում Ռուսաստանում և մերձբալթյան երկրներում»:

Խասբուլատովը Դուդաևի հետ բանակցությունները հնարավոր է համարում «միայն նոր ժամանակավոր կառավարության իշխանության հանձնման շուրջ»: Նրա խոսքերով, Չեչնիայում պետք է անցկացվեն բոլոր մակարդակների ժողովրդավարական ընտրությունները: Խասբուլատովը հայտարարեց, որ մոտ օրերս ինքը կրկին կմեկնի Տոլստոյ Յուրտ գյուղում [illegible]:

ՄՈՍԿՎԱ

Եվգենի Պրիմակովը չարագուշակ կանխատեսումներ է անում

ՄՈՍԿՎԱ, 21 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐԿ: Ռուսաստանի արտաքին հետախուզության ծառայության ստացած նյութերի հիման վրա կարելի է ասել, որ արևմտյան և մահմեդական մի շարք երկրների ղեկավար շրջանակներում ձգտում է առաջանում ԱՊՀ երկրներում ծագող նոր անցանկալի միտումները հիմք ընդունել Ռուսաստանի և ԱՊՀ մյուս պետությունների նկատմամբ հակազդական գիծ մշակելիս: Այդ մասին հայտարարեց ծառայության տնօրեն Եվգենի Պրիմակովը մամլո ասուլիսում, որը նվիրված էր իր «Ռուսաստան-ԱՊՀ. պե՞տք է արդյոք ճշգրտել Արևմուտքի դիրքորոշումը» զեկուցագրին:

Ինչպես ընդգծեց Պրիմակովը, չնայած ԱՊՀ տարածքում միավորման և ինտեգրման միտումների բազմությանը, դրանք, ամեն կապված, առայժմ ունեն հեռանկար, ասաց նա, երբ «հետագա առասպել մասին» մի շարք պետությունների մայրաքաղաքներում բացասական վերաբերմունք հասարակի այդ երևույթների հանդեպ, առավ դժվար չէ լինի կանխատեսել «Մոսկվայից և Մոսկվայի օտարացումը»: Արևմուտքի և Արևելքի հետ Ռուսաստանի հարաբերությունների կայունությունն անմիջականորեն կախված է դրանց իրականացման բնույթից, իսկ դա ի հայտ է գալիս միմյանց ազգային շահերն ընդունելու և առանց առանձնաման դրանց պաշտպանությունն իրականացնելու գործընկերների կարողության մեջ, նշեց Պրիմակովը: Պրիմակովի խոսքերով, մի շարք լուրջ հանգամանքներ ԱՊՀ երկրներին դրդում են ստեղծել պաշտպանական ընդհանուր տարածք: Դրանցից գլխավորը ԱՊՀ երկրներում ծագած անկայուն վտանգավոր ու տեղական հակամարտությունների կարգավորման անհրաժեշտությունն է: Նման տարածքի ստեղծումը պայմանավորված է նաև ԱՊՀ սահմանների պաշտպանության նկատմամբ նոր մոտեցումների անհրաժեշտությամբ: Վերջապես, պաշտպանական ընդհանուր տարածքն անհրաժեշտ է դառնում ԽՍՀՄ-ի երբեմնի հակառակորդների ռազմական ենթակառուցվածքի առանձին նախապատրաստությունների պատճառով, ասաց Պրիմակովը: Նա ընդգծեց, որ Ռուսաստանի և ԱՊՀ մյուս երկրների պաշտպանական ընդհանուր տարածքի կառուցումը միտված է այն պատճառով, որ շարունակվում է ՆԱՏՕ-ի արևելյան մի շարք երկրների ռազմական ծավալումը, իսկ միջուկային զենք ունեցող պետություններ դառնում են ԱՊՀ սահմանների մոտակայքում:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

հրատապ

«Երբ խաղաղություն հաստատվի Լեռնային Ղարաբաղում եւ Վրաստանում, այն ժամանակ հնարավոր կլինի մեր հարաբերությունները շատ ավելի գործնականացնել», երեկ՝ սեպտեմբերի 20-ին, լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ ասաց Ռումինիայի նախագահ Իոն Իլիեսկուն: «Այդ օրը հեռու չէ, չորսամսյա հրադադարը դրա հնարավորությունը տալիս է, եւ մենք այսօրվանից պետք է նախապատրաստվենք դրան», իր հերթին ավելացրեց ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը: Երկու նախագահները ճիշտ առաջ ստորագրել էին բարեկամության եւ համագործակցության պայմանագիրը: Ռումինիան եւ Հայաստանը հաղթահարում են գրեթե նույն կարգի դժվարություններ, դեսականից շուկայական տնտեսության անցում, ժողովրդավարության հաստատում, տնտեսական եւ հասարակական կյանքի բոլոր ոլորտներում, սակայն երկուսին էլ խանգարում են իրենց սահմաններում ծավալված պատերազմը եւ լարվածությունը Եռոպայում, նկատում է Իլիեսկուն:

Երկու նախագահներն էլ փորձացին: Սա վերաբերում է հատկապես հունգարներին, որոնք նույնիսկ իրենց մաս չեն համարում այս փոքրամասնության եւ 1989-ի իրադարձություններից անմիջապես հետո բռնոն ցույցեր արեցին միանալու հարեւան Հունգարիային: Հունգարացիներն ունեն իրենց առանձին քաղաքական եւ հասարակական կազմակերպությունները, որոնց միավորում է Ռումինիայի հունգարների դեմոկրատական միությունը: Այն հիմնվել է 1989-ի դեկտեմբերի 25-ին, Չաուշեսկուի տապալումից բառացիորեն մի քանի օր անց: Արդեն էլ նաեւ հրեաները: Հրեական լոբբին գործում է ամենուր, տարբեր քաղաքական կուսակցությունների շրջանակներում եւ տնտեսական ասպարեզի մեջ: Բարձրաստիճան շատ պաշտոնյաներ հրեական ծագում ունեն: «Հրեա փոքրամասնության դիրքերը Ռումինիայում այնուհետին են, ինչպես ամենուր», ժպտալով ասում է «Ռոմանիա լիբերա» ազդեցիկ օրաթերթի աշխատակիցներից մեկը: Ռումինիայում խորթ է համարվում գնչուների հարցը: Եվրոպայում ռումինիներին մեղադրում են գնչուների բռնում վիճակի համար. «Սակայն լոց, նա ավելի շատ հանդուրժող է:

Սակայն Ռումինիայի հիմնական ազգային հարցը մնում է մոլդովացիների հարցը: Ռումինիայում գրեթե բոլորը Մոլդովան համարում են իրենցը, իրենց պատմական հայրենիքի անքակտելի մասը: «Հարկավոր է վերանայել Ռիբենտրոպ-Մոլոտով խայտառակ պայմանագիրը Մոլդովայի հարցում եւս, ինչպես դա արվեց Բալթյան երկրների դեպքում», ասում են շատերը: «Ռումինիայում բոլորը կողմ են Մոլդովայի հետ միավորմանը, բացի Իլիեսկուից», պնդում են ուրիշները: Ավելի հավասարակշռվածներն ասում են, թե Իլիեսկուն այլ ելք չունի. նա չի կարող այսօր պաշտոնապես ընդունել Մոսկվայի հետ: «Շուտ չէ դեռ», ֆրանսիական հայտնի առաջարկը շրջելով ասում է մի լրագրող, ակնարկելով մոլդովական կենդանը: Ռումինական լրատվական համակարգում Մոլդովայի մասին առօրյա հաղորդումները սովորական են. «Մենք բացարձակապես նույն ժողովուրդն ենք, նույն լեզուն, նույն պատմությունը, նույն մշակույթը», ասում են ռումինները:

Հայերի դիրքը Ռումինիայում, ինչպես շատ զարգացած երկրներում, առանձնակեան ծախսերով: Հայոց միությունը ռումինիներին լույս է ընծայում նաեւ «Արարատ» երկշաբաթաթերթը: Սակայն մեր զրուցակիցը հուսով է, որ ինքնուրույն պետության դառնալուց հետո Հայաստանը ավելին կանի ռումինահայերի համար ազգային նոր վերազարթոնքի: «Ի՞նչ արած, աշխարհն այդպես է, բոլորս չենք կարող միաժամանակ մեր նախնիների հայրենիքում ապրել: Սակայն, տարբերվելով ուրիշներից, պետք է պահպանենք մեր ազգային ինքնությունը, եւ ինչու չէ, հետադարձենք ազգային շահերը», եզրափակում է նա: «Հայկական այն ծաղկուն գաղութները, որոնք ընկան սոցիալիզմի կամ կոմունիզմի լծի տակ, կամ նվազեցին, կամ լիովին վերացան, ռումինական խորհրդարանում իր եղույթի ժամանակ ասաց նախագահ Տեր-Պետրոսյանը: Սակայն այժմ, երբ թեւակոխում ենք նոր շրջան, ռումինահայ վերածնվող գաղութը օգտակար կլինի Ռումինիայի, եւ, ինչու չէ, նաեւ Հայաստանի համար»:

Իրոք, վերջին չորս տարիներին հայկական կյանքի աշխուժություն է զգացվում, նկատվում է ներգաղթ այլ երկրներից, փոքր թվով նաեւ Հայաստանից:

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Ռումին-հայ բարեկամություն եւ համագործակցություն

«Սեւ ծովը ոչ թե բաժանում, այլ միացնում է»

Անմիջական երկխոսութիւնները կօգնեն երկու երկրներին հաղթահարելու դժվարութիւնները

առ Իլիեսկուն եւ հետագա Տեր-Պետրոսյանը, խախտ պայմաններում հետաքրքրվում են հավասարակշիռ արտաքին քաղաքականությամբ: Առաջինին հաջողվել է մոլդովական եւ հունգարական հարցերի պայմաններում խուսափել հարեւանների հետ լարց- վեճերից, երկրորդը Հայաստանը զերծ պահել Ադրբեջանի հետ պաշտոնապես ընդհարվելուց: Այժմ երկուսն էլ ուղիներ են փնտրում մեկուսացումից դուրս գալու, նոր շուկաներ գտնելու եւ տնտեսության ու առեւտրի ասպարեզում իրացնելու գեր այն ինչը, ինչը դեռեւս հաջողվում է ստանալ: Ռումին վարչապետ Նիկոլաե Վըկըրոյուի հետ հանդիպման ժամանակ նշվել է, որ երկու երկրների միջեւ առեւտուրը ցածր է նրանց հնարավորություններից: Կողմերը համաձայնվել են աշխուժացնել գործակցությունը մասնավորապես սննդի արդյունաբերության, գյուղատնտեսության, միկրոէլեկտրոնիկայի եւ նավթաքիմիայի արդյունաբերության մեջ: Քննարկվել է Ռումինիա-Վրաստան-Հայաստան եռակողմ համագործակցության հարցը դյուրացնելու համար այս երկրների միջեւ բեռնափոխադրումները:

Հայկական բարձր պատվիրակության հանդիպումները Ռումինիայում խիտ էին եւ գործնական: Դրանք անցնում էին ջերմ, լիակատար փոխըմբռնման պայմաններում, լրագրողներին հայտնեց նախագահ Տեր-Պետրոսյանը: Երկու ժողովուրդների նախասպերի մեջ ընդհանուր շատ գծեր կան. հոռմեա-բյուզանդական ժառանգություն, հարյուրամյակներով քաղաքական լուծ, ազգային ազատագրական պայքար վերջինիս դեմ, վերջապես համայնավար տասնամյակներ եւ այսօր բնականոն զարգացման փնտրտուքներ: Համատեղ կյանքի հարյուրավոր տարիները մերձեցրել են երկու ժողովուրդներին, պայմաններ ստեղծել այսօրվա օգտակար համագործակցության համար: Ռումինիան առհասարակ հետեւողականորեն տեղ է տալիս ազգային փոքրամասնությունների իրավունքներին: Այս առումով, ռումինական խորհրդարանում ստեղծվել է հատուկ հանձնաժողով, որ գլխավորում է Ռումինահայոց միության նախագահ, պատգամավոր Վարուժան Ոսկանյանը, թեեւ այլ համայնքներ առավել եղել են եւ ազդե-

մենք ի՞նչ անենք, եթե զենքները նախընտրում են բարիկ բռնել եւ չարախոսել», ռեզոնում է մի այլ լրագ-

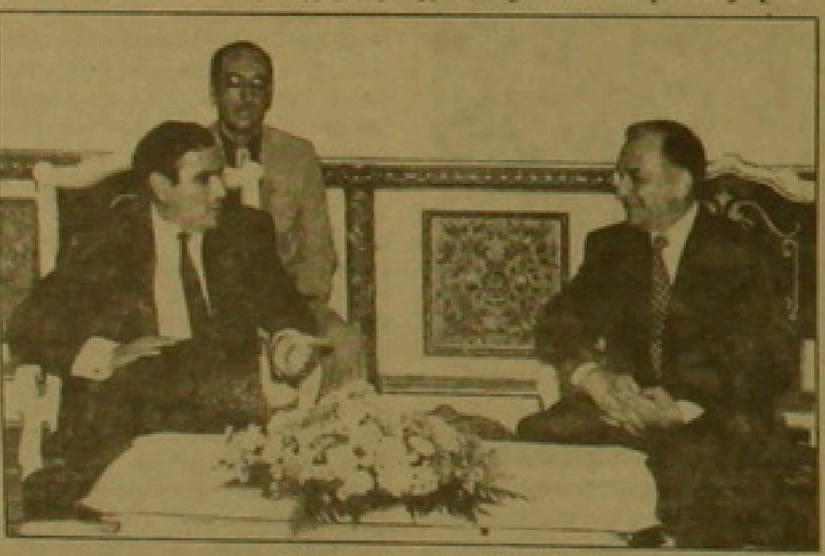

Բուխարեստ, սեպտեմբեր 19. Տեր-Պետրոսյանն եւ Իլիեսկուն

րող: «Մեր միջի ամեն ինչն այժմ է ծակում, ասում է «Ռոմանիա լիբերայի» աշխատակիցը: Այ օրինակ, մաղամ Բրիջիդ Բարդոն մեզ քննադատում է, իբր Ռումինիայում շատ են անտեր շները: Իսկ ի՞նչ անենք մարդիկ, որոնք հաց չունեն ուտելու...»: Թղթակիցը խոսք դժգոհում է սոցիալ-դեմոկրատներից, որոնք ծեռքում են նախարարական կարեւոր պորտֆելները: «Իլիեսկուն մնում է հին համայնավար դեկավար. Սոցիալական ռամկավար հինգ տարիները չեն կարող անհետ կորչել, ասում է նա: Եւ դեռ անտեսելով օրենքը, նա ցանկանում է 1996-ի ընտրություններին նախագահի պաշտոնում իր թեկնածությունը կրկին դնել»:

Թղթակցի կարծիքը կարող է խոսս կողմնակալ լինել. սեփականաշնորհման հաջող ընթացքը, աջակցությունը մասնավոր ձեռնարկությանը, միջազգային տնտեսական կապերը խավագույն միջինին փնտրում այլ բան են ասում: Մի քանի օր առաջ, Իլիեսկուն վերադարձավ Ստամբուլից, ուր տնտեսական փոխհամագործակցության հարցեր էր քննարկում Թուրքիայի նախագահ Սուլեյման Դեմիրելի հետ: Իլիեսկուին հատուկ է հավասարակշիռ արտաքին քաղաքականությունը, սակայն այս հարցում նույնիսկ նրան մեղադրում են, հատկապես Ռուսաստանի հետ հարաբերությունների հարցում, որեւէ, բաս այ-

նախատում է եղել: Գաղթելով այս երկիր դեռեւս խորհրդային տիրապետության շրջանում, ռումինահայերը ա-

ռավել սովորական Անիի խոշոր զաղթից հետո, այնուհետեւ 17-րդ դարում նոր հոսք եկավ հարեւան Լեհաստանից, ուր հետագայում եղիսկոպոս Նիկոլ Թորոսովիչը ցանկանում էր բռնի կաթոլիկ դարձնել հայերին: Ռումինիայում, ինչպես եւ ամենուր, հայերը հիմնականում զբաղված էին արհեստագործությամբ եւ առեւտրով: Ռումինական քաղաքներից կողմից նրանց վերապահվել էր առանձնահատուկ իրավունք առեւտր անելու դրա հետ: Հանդուրժող եւ բարյացակամ ռումին ժողովրդի մեջ հայերը դարձան բարեկեցիկ եւ հարուստ, կառուցեցին եկեղեցիներ, բացեցին դպրոցներ, ունեին սեփական դատարան:

Ռումինիայում միջին դարերում նույնիսկ լինում էր հայկական ծագումով Սեւոդեզա դինաստիան: Շատ հայեր մշակույթի, տնտեսական գործիչներ էին, զորահրամանատարներ: «Սակայն այսօր երբեմնի ծաղկուն գաղութից շատերն են մնացել, ասում է տեղացի իրազեկ հայերից մեկը: Մանավանդ համայնավար վարչակարգի ժամանակ շատերը լքեցին Ռումինիան եւ մեկնեցին Միացյալ Նահանգներ եւ այլուր, ասում է նա: Դրանով հայկական կյանքը խիստ շրջանակվեց, փակվեցին դպրոցները, նոսրացին մայրենի լեզուն, գրեթե դադարեցին լույս տեսնել թերթերը»: Ժամանակին հայտնի «Նոր կյանք» թերթն այժմ ամսաթերթ է, կառավա-

սանից: Սակայն վերջիններս խիստ աղքատ են ապրում, դժվար համարվում, հատկապես սիրիահայերի եւ իրանահայերի, որոնք անմիջապես գործ են դնում այդ երկրում: Ընդհանուր առմամբ հայերի թիվն այսօրվա Ռումինիայում, ներառյալ խառնամուսնությունները, տատանվում է 5–6 հազարի սահմաններում: Ռումինական խորհրդարանում ազգային փոքրամասնությունների հանձնաժողովի նախագահն է 35-ամյա Վարուժան Ոսկանյանը, մասնագիտությամբ տնտեսագետ, մաթեմատիկոս: «Ոսկանյանն ամենակենսունակ պատգամավորներից մեկն է ռումինական խորհրդարանում, ասում է ռումինական խորհրդարանի Սենատի նախագահ պրն. Օլիվիու Գերմանը, եւ կարեւոր դեր է խաղում հայ համայնքի կյանքում»: Առհասարակ հայերի այսօրվա սերունդը ավանդական առեւտրի եւ արհեստագործության ոլորտներից անցել է գիտական, մշակութային եւ տեսական կառավարման ոլորտներ: Շատ հայեր կարեւոր դերեր են վերադարձնում կառավարության միջին օղակում:

Պրն. Գերմանն ասում է, թե վերջին երկու հարյուր տարվա ընթացքում հայերը մեծ նպաստ են բերել Ռումինիայի մշակույթին: Ռումինացիների մեջ հայերը մեծ համարում ունեն: Տեղացիներից մեկը կատակով ասում է, թե դրա վկայությունն է նաեւ այն, որ ռումինները այլազգիներին մականուններ են տալիս, հայերին ոչ: «Մենք ծեզ հարեւան երկիր ենք համարում, ասում է Սենատի նախագահ Օլիվիու Գերմանը, որովհետեւ Սեւ ծովը մեզ ոչ թե բաժանում, այլ միացնում է»:

ՏԱՏՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ,
20 սեպտեմբեր, Բուխարեստ

Ուղղում: Բուխարեստից հեռախոսով հաղորդված մեր նյութերի մեջ վատ լսողության պատճառով աղավաղվել են որոշ անուններ եւ թվեր: Մասնավորապես Ռումինիայի Ուղղափառ եկեղեցու առաջնորդ, պատրիարք Թեոկտիստի անունը անճանաչելիորեն փոխվել է, վարչապետն է Նիկոլաե Վըկըրոյուն, ոչ թե Միկոլաե, նախագահական պալատի անվանումը Կոտրոչեն է, ոչ թե Պոտրոչեն, Կոնվենցիա դեմոկրատիկա ընդդիմադիր բլոկն ստեղծվել է 1991-ին, ոչ թե 1981-ին եւ այլն: Ծավալի պատճառով սեպտեմբերի 20-ին հեռախոսով հաղորդված եւ չտպագրված այս նյութը հրատարակում ենք այսօր:

ԲԺՇԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ակնաբուժական կլինիկան միջազգային պահանջների մակարդակի վրա

Հանրապետական ակնաբուժական կլինիկական հիվանդանոցը (գլխ. բժիշկ՝ Զոյինեա Կարապետյան, բժշկական ինստիտուտի ակնաբուժական ամբիոնի վարիչ, պրոֆ. Ալեքսանդր Մալայան), համագործակցելով Լոս Անջելեսի հայկական համայնքի, մասնավորապես բժիշկ Ռոջեր Օհաննեսյանի եւ ուրիշ մասնագետների հետ, ձգտում է կլինիկայի աշխատանքները կազմակերպել ժամանակակից պահանջներին համապատասխան, ծեռք են բերվում բարձրագույն կարգի սարքավորումներ, ծրագրված կերպով կատարվում են հայ մասնագետների վերապատրաստումներ: «Շարունակում ենք ստանալ արհեստական ոսպնյակներ ու սարքավորումներ, ասաց 4-րդ բաժանմունքի վարիչ Գեւորգ Գրիգորյանը, դա եւ ուրիշ կարգի օգնությունները ամերիկացիների համար ծրագիր է, նպատակը՝ Հայաստանի ակնաբուժությունը ժամանակակից պահանջներին համապատասխան բարձրացնելը: Այժմ մեզ մոտ վիրահատական միջամտությամբ բուժվում են աչքի ապակենման մարմնի պղտորումները եւ արյան զեղումները: Նույն վիրահատության ընթացքում արդեն կարող ենք անել ցանցենու լազերային այրում. այս վերջին գործողությունը չէր արվում Հայաստանում, իսկ սարքավորումը, որի միջոցով կատարվում է, շատ թանկ արժի, որի համար երախտապարտ ենք ամերիկացի մեր հայրենակիցներին»:

Արդեն 3-4 ամիս է, ինչ կատարվում են բարդ վիրահատություններ, որ զոյանում են շաքարախտի, հիպերտոնիկ եւ ուրիշ հիվանդությունների ու վնասվածքների ժամանակ:

Այսօր կլինիկան ի վիճակի է ակնաբուժական ամեն տեսակի վիրահատությունների, այդ թվում՝ պլաստիկ, աչքի կոպերի, ակնագնդի առաջնային հատվածի եւ աչքի խոռոչի հետ կապված: 1991-ից բաժանմունքը սպասարկում է նաեւ վիրավոր ազատամարտիկներին:

Սեպտեմբերի 16-17-ին հանրապետական ակնաբուժական կլինիկական հիվանդանոցում տեղի ունեցավ աչքի հիվանդությունների հայ-ամերիկյան առաջին համաժողովը: Բացելով այն՝ հանրապետության առողջապահության առաջին մինիստր Դերենիկ Դումանյանն ասաց, որ «արդեն երեք տարի է, ինչ պրոֆեսոր Օհաննեսյանն աշխատում է հանրապետության ակնաբույժների հետ: Միջոցառումը կդառնա ավանդական, կամրապնդվեն կապերը, որից կշահեն ազատամարտիկները, հիվանդները, մեր ժողովուրդը»:

Հիվանդանոցի գլխավոր բժիշկ Կարապետյանը բարձր գնահատեց ամերիկացի մասնագետներ, կալիֆորնիացի պրոֆեսոր Ռոջեր Օհաննեսյանի, Ռիչարդ Հիլի, Քոստոնից Սարգիս Սուքիասյանի, Սերոֆորդ Չինի, Ռոստոմյանի «վաղ առավոտից կեսգիշեր տեւող լարված աշխատանքը, որի շնորհիվ մոտ մեկ տասնօրյակում 1500 մարդ բուժօգնություն ստացավ»:

Ամերիկացի եւ հայ մասնագետները 2 օրվա ընթացքում կարդացին մի շարք զեկուցումներ՝ «Փոքր կտրվածքով վիրահատության, եղջերաթաղանթի պատվաստման բարդությունները», «գունազգացողության խախտումների բուժման, մանկական ակնաբուժության հրատապ խնդիրների եւ այլ թեմաներով, որոնք զուգակցվում էին տեսաֆիլմերի ցուցադրումով:

ՅՈՒՐԻ ՍԱՀԱԿՅԱՆ

ԳՆՈՒՄ ԵՄ ԲՆԱԿԱՐԱՆ

Գնում եմ 2 եւ 3 սենյականոց բնակարան Կոմիտաս պողոտայի վրա եւ մետրո Բարեկամությունից սկսած մինչեւ Անդրանիկ զորավար կայարանների շրջակայքում: Ունեմ նաեւ վաճառքի 2 սենյականոց բնակարան Կոմիտասի վրա, Րաֆֆու փողոցի մոտ, 14 հարկանի շենքի 13-րդ հարկում, 34 քմ բնակ. տարածք, 11 քմ խոհանոց, փակ պատշգամբ եւ այլն, լավ սարքավորված: Հնարավոր է վաճառք եւ փոխանակում:

Հեռ.՝ 52-92-21, 25-11-68:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **միջազգային**

«PKK-ի դեմ գործողություններ Նախիջեւանում

Ադրբեջանական եւ թուրքական հատուկ նշանակության ջոկատները Նախիջեւանի տարածքում լայնածավալ գործողություններ իրականացրին Միրխայից, Իրանից եւ Իրաքից այստեղ տեղափոխված PKK-ի կազմավորումների դեմ: Վերջիններս այստեղից բախանցում էին Թուրքիա: Ընդհարումների ժամանակ կողմերի կորուստների մասին տեղեկություններ չհրապարակվեցին, միայն հայտնի դարձավ, որ PKK-ի 30 անդամների գերի են վերցրել: Երեկ ադրբեջանական հեռուստատեսությամբ ունեցած ելույթում ներքին գործերի նախարար Ռամիլ Ուսուբովը տեղեկացրեց, որ PKK-ին մեծ հարված է հասցվել, սակայն մանրամասնություններ չհաղորդեց:

Խ[illegible]ղտնի ռախվող այդ գործողությունն իրականացվեց վերջերս Անկարայի եւ Բաքվի միջեւ ձեռք բերված փոխհամաձայնության շրջանակներում: Նախ Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը ներքին գործերի նախարար Ռամիլ Ուսուբովին կարգադրեց ոչնչացնել Նախիջեւանում ապաստանած PKK-ի կազմավորումները: Վերջինս նախապատրաստական աշխատանքներ տարավ թուրքական անվտանգության ուժերի ներկայացուցիչների մասնակցությամբ: Այնուհետեւ Բաքվից Նախիջեւան տեղափոխվեցին հատուկ նշանակության ջոկատներ եւ Ադրբեջանի ՊԱԿ-ի ստորաբաժանումներ: Առաջին փուլում կաղանավորվեցին եւ հարցաքննության ենթարկվեցին PKK-ին հարող մի խումբ ադրբեջանցիներ եւ ճշտվեցին ահաբեկիչների թաքստավայրերը:

Այդ ընթացքում PKK-ի զինյալները կտրեցին Թուրքիայից Նախիջեւան Էլեկտրաէներգիա հաղորդող լարերը: Ռամիլ Ուսուբովի գլխավորությամբ անցկացված խորհրդակցության ժամանակ, որին մասնակցում էին նաեւ սահմանապահ զորքերի հրամանատար Ցահրաքը սահմանադրանն ու կենտրոնից հետո: Երկրի զորքերում տեղի ունեցած մարտական գործողությունների ժամանակ PKK-ի 30 անդամներ գերեվարվեցին:

Ձերբակալվածներից 5-ը խոստովանեցին, որ հատուկ դասընթացներ են անցել Հայաստանի տարածքում գտնվող ճամբարներում եւ նախ Նախիջեւանի, ապա նաեւ Իրանի եւ Արաքս լեռան վրայով թափանցել են Թուրքիա եւ գործողություններ իրականացրել: PKK-ի անդամները խոստովանեցին նաեւ, որ իրենց ընկերները Լեռնային Ղարաբաղում հայերի կողքին կռվում են ադրբեջանցիների դեմ:

ՇՐՋԱՆ

Դավաճանական արշավ Նախիջեւանում

Թուրքական բանակի զավակային եւ ռազմաօդային ուժերի կանոնավոր ասպատակությունները հարեւան Իրաքի եւ Իրանի տարածքում PKK-ի ճամբարներին հարվածներ հասցնելու պատրվակով, արդեն սովորական երեւույթ են դարձել եւ լռելյայն են ընդունվում ոչ միայն այս երկրների իշխանությունների, այլեւ միջազգային հանրության կողմից, առանց հաշվի առնելու այն հանգամանքը, որ նման ոտնձգություններին զոհ են գնում առավել խաղաղ բնակիչները: Անկարայի կողմից ղարաբաղյան հակամարտության, Հայաստանի եւ Միրխայի դեմ ուղղված մեղադրանքները այսպես ասած «ահաբեկիչներին» սատարելու մեջ, դարձել են զավեշտ միջազգային հանրության աչքերից եւ սակայն այս երկրների ներքին գործերին կոպիտ միջամտության բնույթ: Օգոստոսի վերջերին տեղի ունեցավ արտառոց մի երեւույթ. մեր դարի պատմության մեջ առաջին անգամ թուրքական հատուկ ծառայությունները PKK-ի դեմ գործողություններ իրականացրեցին նախկին Խորհրդային Միության տարածքում Նախիջեւանում, ինչը մտահոգել անհիբ է տալիս: Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը, ըստ թուրքական աղբյուրների, կոպիտ սխալ է թույլ տվել՝ թույլատրելով թուրքական կողմին հակաէրդական գործողությունները տեղափոխել Նախիջեւանի տարածք, այստեղից բխող բոլոր հետեւանքներով: Ստորեւ ներկայացնում ենք «Զյուրրիեթի» Բաքվի թղթակից Իբրահիմ Սեռիմոգլի այդ դեպքին նվիրված հաղորդագրությունը («Զյուրրիեթ», սեպտեմբեր 2), եզրակացություններ անելու իրավունքը թողնելով Հայաստանի Հանրապետության համապատասխան ծառայություններին: Մ. Թ.

ՆԱՎԹ

«Նավթի պայմանագրի մերժումը հակասում է Ռուսաստանի շահերին»

«Դարի պայմանագիր». Անապաանքի շրջադարձ

Սկիզբը 1 էջ

Մենք դա համարում ենք խաղ արեւմտյան ընկերություններին ահաբեկելու նպատակով, բայց այդ ամենը չի ազդի իրադրության վրա, եւ աշխատանքները կշարունակվեն, ասաց Ադրբեջանի նախագահի աշխատակազմի ներկայացուցիչը:

Իր հերթին մարդասիրական հարցերի գծով ղեկավարդական Գարիկ Հովսեփյանի Գրիգորի Կարասինի հայտարարությունը համարեց անհիմաստ: [illegible]անագիրն ստորագրված է, փաստ[illegible] չկա, ասաց նա: Պետխորհրդականն ընդգծեց, որ պայմանագիրն ստորագրել է նաեւ Ռուսաստանի վառելիքի ու էներգետիկայի նախարարության վարչության պետ Ստանիսլավ Պուգաչը: Պայմանագրի իրագործմից «Լուկօյլ» ընկերության միջոցով տնտեսական շահույթ կստանա նաեւ Ռուսաստանը: Այս իմաստով Կարասինի հայտարարությունը հակասում է Ռուսաստանի տնտեսական շահերին, ասաց Հովսեփյանը: Նրա կարծիքով, Ռուսաստանի ԱԳՆ ներկայացուցչի հայտարարությունն ավելի շատ կապված է ոչ թե նավթի պայմանագրի, այլ ուրիշ խնդիրների հետ: Իմ կարծիքով, Կարասինի հայտարարությունն արտացոլում է Ռուսաստանի ռազմարդյունաբերական համալիրի որոշակի շրջանակների, ինչպես նաեւ Ռուսաստանի ղեկավարության հայյանքս լոբբիի շահերը եւ ոչ թե Ռուսաստանի [illegible]րիրոդությունը, ընդգծեց Գարիկ Հովսեփյանը:

Մեկն[illegible]ելով ՌԴ ԱԳՆ-ի հայտարարությունը, Ադրբեջանում Մեծ Բրիտանիայի դեսպան Թոմաս Յանգը ասել է, որ ինքը ոչ մի գործնական փաստ արեւմտյան նավթընկերությունների կողմից պայմանագրի իրագործմանը չի տեսնում: «Այն փաստը, որ ռուսական «Լուկօյլ» կոնցեռնը մասնակցում է պայմանագրին, եւ դրա ստորագրման արարողությանը մասնակցել է Ռուսաստանի կառավարության ներկայացուցիչ, պրն Պուգաչը, խոսում է այդ պայմանագրի հետ Ռուսաստանի կապված մեծ հույսերի մասին», ընդգծել է դեսպանը: «Ինչ վերաբերում է Կասպից կարգավիճակի հարցին Ռուսաստանի դիրքորոշմանը, ապա այդ խնդիրը պետք է լուծվի բոլոր մերձկասպյան պետությունների կողմից» եզրափակել է Թոմաս Յանգը:

Ռուսաստանի ԱԳՆ-ի բացասական արձագանքին է անդրադարձել «Վաշինգտոն պոստ» թերթը նավթային պայմանագրի կնքման մասին իր տեղեկատվությունում: Թերթը մասնավորապես նշում է, որ Արեւմուտքին առաջարկվող նավթահանքը գտնվում է Կասպից ադրբեջանական ափից 120 մղոն հեռավորության վրա: «Պլաս՚ս Օյլգում նյուս» թերթը այդ կապակցությամբ մեջբերել է ԱՄՆ-ի գազի եւ նավթի դեպարտամենտի խորհրդատուի օգնական Ռեջի Սոլիրեյի հայտարարությունը, թե այդ պայմանագրով նավթ ստանալ շատ ավելի դժվար կլինի, քան այն ստորագրելը, նկատի ունենալով ավելի շատ քաղաքական, քան տեխնիկական դժվարությունները:

Շատ մեկնաբաններ նշելով Կարասինի եւ Պուգաչի խառնաշփոթ դիրքորոշումը, եզրակացնում են, թե դա ընդամենը տարբեր գերատեսչությունների տարաձայնություն է, եւ պետք է սպասել Ռուսաստանի պաշտոնական ղեկավարության կարծիքին:

ԱՆԱՐԲ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

ՏԱՄԱՌՈՏ

Դանիայի վարչապետը կորցրեց մեծամասնությունը

ԿՈՊԵՆՀԱԳԵՆ, 22 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, WSJ: Դանիայի վարչապետ Ռասմուսենը երկրի ընդհանուր ընտրություններում կորցրեց խորհրդարանում ունեցած մեծամասնությունը, թեեւ հայտարարեց, որ այնուամենայնիվ իրեն կհաջողվի պահել վարչապետական պաշտոնը: Նրա գլխավորած ձախ-կենտրոնական 4 կուսակցությունների բլոկը հավաքեց ձայների 42 տոկոսը եւ վայելում է նաեւ 10 տոկոս հավաքած 2 ձախ կուսակցությունների նեցուկը: Աջակողմյան անդամ ընդդիմությունը կազմող կուսակցությունների բլոկը շահեց ձայների 45 տոկոսը:

Չիլլեր-Արաֆաթ հանդիպում նոյեմբերին

ԱՆԿԱՐԱ, 20 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՌՈՅՏԵՐ, AIS: Թուրքիայի վարչապետ Թանսու Չիլլերը միջինարեւելյան մի շարք երկրներ կայցելի իր առաջիկա այցի ընթացքում կհանդիպի նաեւ պաղեստինցի ղեկավար Յասեր Արաֆաթին: «Վերջինիս խնդրանքով, որոշեցինք մաս կազմել Գազայում ու Երիխոյում միջազգային դիտորդների խմբին», ասաց Չիլլերը իր ճշմարիտ ուղի կուսակցության պատգամավորական խմբակցության անդամներին: «Արաֆաթի հետ իմ հանդիպման ընթացքում, շարունակեց նա, երջանային կարեւոր հարցեր ենք արծարծելու: Վարչապետուհու այցը տեղի է ունենալու առաջիկա նոյեմբերին եւ ընդգրկելու է նաեւ Եգիպտոսն ու Իսրայելը:

ՏԱՄԱՌՈՏ

Ուիլյամ Փերի. Միջուկային զենքի կրճատում չի կարելի

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 22 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: ԱՄՆ-ի պաշտպանության նախարար Ուիլյամ Փերին անհանգստություն է հայտնել առ այն, որ Ռուսաստանը սկսել է հետ մնալ ԱՄՆ-ից միջուկային-զենքի կրճատման տեմպերով: Նրա խոսքերով, դա ստիպել է Քլինթոնի վարչակարգին կասեցնել ամերիկյան միջուկային զինանոցի խոշոր կրճատումները: Եթե ԱՄՆ-ը հեռագայում էլ կարող է կրճատել ռազմավարական միջուկային զենքը, ապա ռազմավարական միջուկային զենքի կրճատում, ըստ Փերիի, առաջիկայում չի կարելի կատարել:

Իսլամական բանկը Ադրբեջանին՝ $9,8 միլիոն

ԿԱՀԻՐԵ, 20 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՌՈՅՏԵՐ, AIS: Իսլամական զարգացման բանկը հայտարարեց, թե 9,8 միլիոն դոլլարի վարկ է տրամադրելու Ադրբեջանին խմելու ջրի մաքրման մի ծրագրի համար: 47 անդամ երկրներ հավաքող բանկի նախագահ Օսամա Ջաֆիրը հայտարարեց նաեւ, թե Իսլամական զարգացման բանկը Բաքվի կառավարությանն է տրամադրելու նաեւ 420 հազար դոլլար արժողությամբ տեխնիկական բնույթի անհատույց օգնություն:

Դրամատները լրացուցիչ ժամանակ են տալիս Ռուսաստանին

ԲԵՌԼԻՆ, 22 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Վարկատու դրամատները եւս 90 օրով հետաձգել են Ռուսաստանի պարտքերի վճարման ժամկետը: ՌԴ պարտքը արտասահմանյան դրամատներին կազմում է 48 մլրդ. մարկ, որից 12 մլրդ-ը Մոսկվան պարտք է գերմանական դրամատներին:

ՄԱԳԱՏԷ

Ատոմակայանների անվտանգության նոր պահանջներ

ՎԻԵՆՆԱ, 21 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ-ՆՈՎՈՍՏԻ: Ռուսաստանի, ԱՄՆ-ի եւ ՄԱԳԱՏԷ-ի անդամ մի շարք այլ երկրների պաշտոնական ներկայացուցիչները Ավստրիայի մայրաքաղաքում ստորագրեցին մի փաստաթուղթ, որի նպատակն է զգալիորեն մեծացնել ատոմային էլեկտրակայանների անվտանգությունը:

Միջազգագիրը պետք է ուժի մեջ մտնի 22 պետությունների կողմից դրա ստորագրումից 90 օր անց, ըստ որում այդ երկրներից 17-ը պետք է ունենան սեփական միջուկային ռեակտորներ: Ռուսաստանի անունից փաստաթուղթն ստորագրեց ատոմային էներգետիկայի նախարար Վիկտոր Միխայլովը: Նա հայտարարեց, որ 21-րդ դարը պետք է դառնա ատոմային էներգետիկայի զարգացման եւ երջակա միջավայրի պահպանության շահերի համակեցման դար:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ

ՉՎԱՑՈՒՑԱԿ

1994 թվականի սեպտեմբերի 1-ից մինչեւ սեպտեմբերի 24-ը

Զվարթնոց

Օրերը	Օդանավ	Մեկնում	ժամամ.	Չվերթ	Նպատակակետը	Չվերթ	Մեկնում	ժամամ.
1------	ՏՈՒ-154	22.15	01.10	R3 1241	ԱԹԵՆՔ	R3 1242	*01.10	*05.30
1-3-5--	ՏՈՒ-134	08.20	11.25	R3 7117	ԱՇԳԱԲԱԴ	R3 7118	12.25	13.45
1------	ՏՈՒ-154	22.15	21.00	R3 1241	ԲԵՅՐՈՒԹ	R3 1242	**22.00	*05.30
-2--5--	ՏՈՒ-154	13.50	21.00	R3 7095	ԵԿԱՏԵՐԻՆԲՈՒՐԳ	R3 7096	23.00	**00.35
------7	ՏՈՒ-134	08.00	10.15	R3 105	ԹԵՀՐԱՆ	R3 106	11.45	13.10
1234567	ՏՈՒ-154	08.20	09.00	R3 910	ՄՈՍԿՎԱ	R3 909	10.20	12.45
12--5-67	ՏՈՒ-154	13.00	18.15	R3 894	ՄՈՍԿՎԱ	R3 893	19.50	22.15
--34---	ԻԼ-86	13.00	18.15	R3 900	ՄՈՍԿՎԱ	R3 899	19.50	22.40
--3--6-	ՏՈՒ-154	08.20	19.45	R3 7091	ՆՈՎՈՍԻԲԻՐՍԿ	R3 7092	22.45	**02.55
-2-4-6-	ՏՈՒ-134	13.50	18.00	R3 7207	ՌՈՍՏՈՎ	R3 7208	23.00	**00.30
---4---	ՏՈՒ-154	12.00	18.15	R3 9037	ՍԱՄԱՐԱ	R3 9038	21.00	22.30
----5--	ՏՈՒ-154	11.00	17.15	R3 9015	Ս.-ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ	R3 9016	19.30	22.50
1234567	ՏՈՒ-134	07.30	08.45	R3 7167	ՍՈՉԻ	R3 7168	10.45	12.00
---4---	ԻԼ-86	04.05	10.00	R3 9827	ՓԱՐԻԶ	R3 9828	21.00	**04.00
-2--5--	ՏՈՒ-154	07.45	11.00	R3 1219	ՖՐԱՆԿՖՈՒՐՏ	R3 1220	24.00	**03.00

Էրեբունի

Օրերը	Օդանավ	Մեկնում	ժամամ.	Չվերթ	Նպատակակետը	Չվերթ	Մեկնում	ժամամ.
1-3-5--	ՅԱԿ-40	10.45	11.35	PIO-27	ԹԲԻԼԻՍԻ	PIO-28	13.35	14.25
1234567	ՅԱԿ-40	08.00	09.30	PIO-45	ՄԻՆ.-ՎՈԴԻ	PIO-46	11.30	13.00
1234567	ՅԱԿ-40	11.30	13.00	PIO-43	ՄԻՆ.-ՎՈԴԻ	PIO-44	15.00	16.30
1234567	ՅԱԿ-40	14.30	16.00	PIO-47	ՄԻՆ.-ՎՈԴԻ	PIO-48	18.00	19.30
1234567	ՅԱԿ-40	08.30	10.15	PIO-17	ՍՏԱՎՐՈՊՈԼ	PIO-18	11.45	13.30
--3-5-7	ՅԱԿ-40	14.45	16.30	PIO-3	ՍՏԱՎՐՈՊՈԼ	PIO-4	18.45	20.30
-2-4-6-	ՅԱԿ-40	09.00	10.15	PIO-29	ՎԼԱԴԻԿԱՎԿԱԶ	PIO-30	11.45	13.30

Գյումրի

Օրերը	Օդանավ	Մեկնում	ժամամ.	Չվերթ	Նպատակակետը	Չվերթ	Մեկնում	ժամամ.
-2-4-6-	ՏՈՒ-134	06.00	07.30	PΓ-7249	ԿՐԱՍՆՈԴԱՐ	PΓ-7250	09.00	10.30
-2-4-6-	ՏՈՒ-134	11.30	12.40	PΓ-7245	ՄԻՆ.-ՎՈԴԻ	PΓ-7246	19.45	20.45
1-3-5-7	ՏՈՒ-134	08.45	13.30	PΓ-920	ՄՈՍԿՎԱ	PΓ-919	15.05	19.30
-2-4-6-	ՏՈՒ-134	11.30	16.50	PΓ-7245	ՍԱՄԱՐԱ	PΓ-7246	17.50	20.45

** ժամանումը/մեկնումը հաջորդ օրը: *ժամանումը/մեկնումը 2 օր հետո:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմեք ՀԱ գրասենյակներ կամ Ձեր ճամփորդական գործակալին:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Սակայն նախորդ օրը մասնակիցները ծանոթացան ընդամենը մեկ ծրագրի, որն առաջարկեց համագումարի անցկացման նախաձեռնող խմբի անդամ Լեւոն Զաուրյանը: Նա այն ներառեց դուրս ու խոսակ. դա մի մեծ ծրագիր էր նոր սոցիալական պայմաններում միության վերականգնման ուղղությամբ, որով ստեղծագործական միությունը դիտվում է ոչ թե կանգներ եւ ազատ գործեր միության անդամների մեծ աշխատանքի հիման վրա: Միության գործունեությունը նախագծվում էր ինչպես դեսակյան կառույցների, այնպես էլ գործընկերների հետ տարբեր կապերի ոլորտում: Կարծում եմ, այդ ծրագրի կարեւորագույն կետը միության անդամների ճյուղավորված ստեղծագործական աշխատանքն էր: Ընդ որում, Զաուրյանն, իհարկե, ներկայացրեց նաեւ անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցների հայթայթման ուղիները: Սակայն, ի պատասխան դրան, սեփական ծրագրի փոխարեն, նախագահ Ռոբերտ Ամիրխանյանից մենք լսեցինք միայն առաջին ծրագրի քննադատությունը եւ հաշվետու զեկուցման մեջ տրված խոստումի հաստատումը, այն է՝ կոմպոզիտորների տան առաջին հարկում տեղավորված ռեստորանային գործարանի արտադրանքը միությանը կտրամադրի իր եկամտի 70 տոկոսը, այսինքն, ամսական 4 հազար դոլլար:

Առաջին եւ միակ ծրագրի քննադատությամբ ելույթ ունեցավ Տիգրան Մանսուրյանը եւ անսպասելիորեն առաջարկեց վերընտրություններ չանցկացնել, այլ բավարարվել ստացված տեղեկատվությամբ: Այդ առաջարկը զարմանալի ըմբռնողություն գտավ ճիշտ առաջ մարտականորեն տրամադրված միության անդամների շարքերում: Ոչ ոք չընդվզեց ու չասաց, որ ըստ էության, համագումարի աշխատանքը հավասարեցվում է զրոյի, նախաձեռնող խմբի թափած ջանքերը

եա: Հենց իրենք՝ միության անդամները, որոնց մեծամասնությունը

հենց վերջերս բացարձակապես անտեղյակ էր միության վիճակին, ու երբեք սարի չկար անցած վերստուգիչ հանձնաժողով, երբ ընտրվին միությունում կարգավանոն հաստատելու կարեւոր ու մեծ գործից: Այն պահին, երբ հնարավորություն էր ընձեռվում կազմակերպելու բոլորին վերաբերող այդ աշխատանքը, հանկարծ ինչպես Մանսուրյանի վերընտրությունից հրաժարվելու բավական պահանջկոտ առաջարկը, որով խափանվում էր հենց համագումարի կողմից հաստատված օրակարգը: Դրան հետեւեցին փաշության կազմի խառնաշփոթ «ընտրությունները» սեփական թեկնածությունների առաջադրմամբ: Վարչությունում «աշխատելու», ավելի ճիշտ՝ ներկա գտնվել ցանկացողների թիվը բավական մեծ էր, ի վերջո այն իջեցվեց 35-ի:

Հաղթեց ռսկերչական արտադրամա՞սը

Հայաստանի կոմպոզիտորների միության համագումարում

Երկու օրվա աշխատանքից հետո ավարտվեց Հայաստանի կոմպոզիտորների եւ երաժշտագետների միության արտահերթ համագումարը: Ավարտվեց մի տեսակ անսպասելի եւ՝ համատարած շփոթության մթնոլորտում: Տրամադրված լինելով լուրջ աշխատանքի, պատվիրակները մտադիր էին քննարկել տարբեր ծրագրեր եւ զաղտնի քվեարկությամբ արտահայտել իրենց վերաբերմունքը դրանց նկատմամբ:

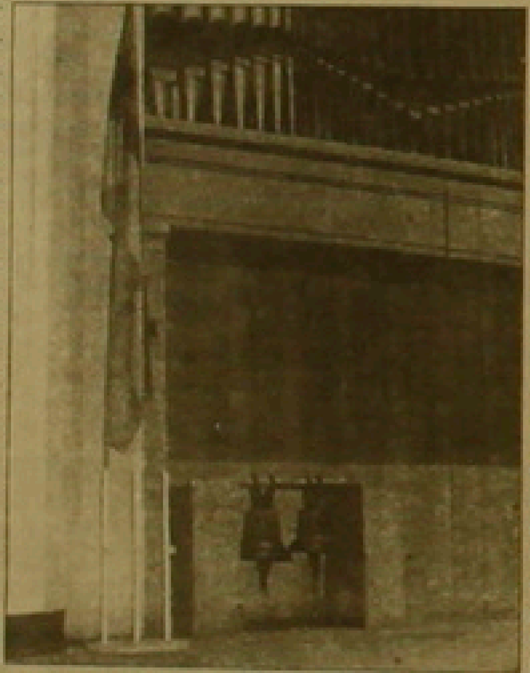

Բողոքելով համագումարի նման ավարտից, միության վեց անդամներ մեկ տարով (մինչեւ հաջորդ համագումարը) կասեցրին իրենց անդամությունը:

Ի՞նչն էր ի վերջո հաղթող նախաձեռնող խմբի կողմից արթնացած կոմպոզիտորների եւ երաժշտագետների շարքերում: Առողջ բանականությու՞նը, թե՞ քողարկված հաշվարկը: Գործելու ծգտու՞մը, թե՞ անտարբերությունը: Մասնագիտական հետաքրքրություննե՞րը, թե՞ անձնական նկրտումները՝ ցույց կտա ապագան:

ՄԱՐԳԱՐԻՏ ՌՈՒԽԿՅԱՆ

ՄԱՄՈՒԼ

Փակվեց «Ամերիկա» ամսագիրը

Հետպատերազմյան սերնդին ծանոթ էր այդ մեծածավալ, գունազարդ ամսագիրը, որը մեզանում ոչ բոլորի համար էր ձեռքբերելի: Այս տարվա սեպտեմբերյան համարը վերջինը եղավ նրա 38-ամյա պատմության մեջ: Մեր դարաշրջանում, երբ տեղեկատվությունն աշխարհով մեկ տարածվում է էլեկտրոնային խողովակների տեսով՝ լույսի արագությամբ, ամսագիրը, որի նախապատրաստման համար պահանջվում է առնվազն երեք ամիս, թվում է տեղեկատվության հաղորդման համար չափազանց դանդաղ միջոց: «Ամսագրերը, շարունակում է Դաֆին, պատմության ծնունդ են, որոշակի ժամանակի եւ տեղի դրսում: Դժբախտաբար, «Ամերիկայի» դարաշրջանը մոտեցել է ավարտին. մենք թեւակոխում ենք նոր դարաշրջան, որը նոր խնդիրներ է առաջադրում»: Մեկնաբանելով կացությունը, «Ամերիկայի» գլխավոր խմբագիր Ջորջ Բիէնը, որը լրացրեց, որ չափազանց անհանգստացած է իր ղեկավարության որոշումից, նշում է, որ ամեն դեպքում պետք է հասկանալ, որ ինչ՝ դաշնակցային ծառայողը, չի կարող դատապարտել ծերերի որոշումները, թե ինչ նրանց համաձայն չէ: «Ամերիկայի», ինչպես նաեւ գործակալության եւ երեք այլ ամսագրերի հնարավոր փակման մասին USIA-ում սկսեցին խոսել դեռեւս անցյալ տարվա օգոստոսին: Հունվարին մեզ հասկացրին, որ «Ամերիկան» դժվար թե շարունակի լույս տեսնել: Ես ամսագիրը պաշտպանում էի: Եւ կարող էի ներկայացնել նրա փակման իմ խաղացած պատճառները, լրագրողներին ասաց գլխավոր խմբագիրը, սակայն այդ բանը չեմ անի»:

Այն հարցին, թե նա սպասու՞մ է, որ ինչ որ ժամանակ «Ամերիկայի» հրատարակումը կվերականգնվի, Բիէնը պատասխանեց. «Ես անձնապես շատ կզարմանամ, եթե դա տեղի ունենա: Տեսականորեն հնարավոր է, որ նոր վարչակազմի գալու հետ որոշ նախկին ծրագրեր վերանայվեն: Սակայն դրա համար կպահանջվի 3-4 տարի: Առայժմ ներկայիս վարչակազմը խոսում է բյուջետային դժվարությունների եւ դաշնակցային ծախսերի կրճատման անհրաժեշտության մասին»: «Ամերիկա» ամսա-

գիրն սկսեց թողարկվել «սառը պատերազմի» տարիներին: Ամսագրի նախորդը, որը նույն անունով էր լույս տեսնում, Խ. Միությունում տարածվում էր 40-ական թվականների վերջում եւ 50-ականների սկզբում, սակայն իր գոյությունը դադարեցրեց այն պատճառով, որ երկու կառավարությունները չկարողացան պայմանավորվել գրաքննության հարցում: Հրատարակության գլխավոր նպատակներից մեկն այն էր, որ խորհրդային ընթերցողին պետք է հասցվեր ԱՄՆ-ի մասին դրական տեղեկատվությունը, որը նա հաճախ չէր կարողանում վերցնել զանգվածային տեղեկատվության սեփական միջոցներից: «Ամերիկայի» տպաքանակը երբեք չէր անցնում 150 հազարից:

ՏԱԹԵՎԻԿ ԼԻԼՈՅԱՆ

ՀԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑ

Դուք հրավիրվում եք Գառնիի հիմնադրման 4160-ամյակին նվիրված ժողովրդական տոնախմբությանը, որը տեղի կունենա ս/թ սեպտեմբերի 24-ին, ժամը 12-ին, հեթանոսական տաճարի տարածքում:

Մասնակցում են հանրապետության, ինչպես նաեւ Եգիպտոսից, Հնդկաստանից, Ռուսաստանից հրավիրված լավագույն պարային խմբեր:

Կկազմակերպվեն ժողովրդական արվեստի ցուցահանդեսներ, տոնավաճառ:

Ցանկացողները Գառնի կարող են մեկնել Նորքի 2-րդ զանգվածի Գայի հուշարձանի մոտակա կանգառից: Ինչպես մեկնումը, այնպես էլ վերադարձը անվճար է:

ԿԱԶՄԿՈՄԻՏԵ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Մխիթարյան կրթական հիմնարկն առաջին շրջանավարտները տվեց

ԼՈՍ ԱՆՋԵԼԵՍ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: «Հայրենիք» շաբաթաթերթն անդրադառնալով Լոս Անջելեսի Մխիթարյան կրթական հիմնարկին՝ գրում է, որ այս տարի, եռամյա դասընթացներից հետո, հայագիտական այդ հաստատությունը տվեց իր առաջին վեց շրջանավարտները: Հաստատության ուսումնական ծրագրերում դասավանդվում են հետեւյալ առարկաները. դասական հայերեն, արեւմտահայ աշխարհաբար, հայ ինքնության պատմություն, նոր եւ ժամանակակից գրականություն, ազգային սահմանադրություն, արեւմտահայ աշխարհաբարի պատմություն, հին եւ միջնադարյան հայ բանաստեղծություն, հին ու միջին դարերի հայ կրոնական գրականություն եւ հայ եկեղեցու պատմություն: Դասավանդվող ընթացիկ առարկաներից բացի տեղի են ունենում նաեւ օժանդակ դասախոսություններ այնպիսի թեմաներով, ինչպես օրինակ՝ սփյուռքի հայագիտական ուսուցման նպատակը, ազատ մամուլի հասկացողությունը հայկական սփյուռքում, հայ լրագրությունը երեկ եւ այսօր, Կոմիտասը եւ հայ ժողովրդի երաժշտական ժառանգությունը եւ այլն: Այստեղ բոլոր դասախոսությունները, բացի անգլախոս ուսանողների համար պատրաստված հատուկ ծրագրից, ընթանում են հայերենով՝ այն գիտակցությամբ, որ լեզվի եւ ինքնության արմատների հարաբերության հարցը սերունդների մեջ առանցքային բնույթ ունի:

20-րդ դարի հայ կերպարվեստի պատկերագիրք

ԵՐԵՎԱՆ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Հենրիկ Իգիթյանի նախաձեռնությամբ հրատարակության է պատրաստվում մի գունավոր պատկերագիրք, որը կներկայացնի 20-րդ դարի հայ նկարիչներին: Պատկերագիրքը մի փորձ է առավել ամբողջական ներկայացնելու մեր դարաշրջանի կերպարվեստի ինչպես հայսնի, այնպես էլ անհայտ էջերը: Հենրիկ Իգիթյանի տվյալներով, դեկտեմբերին պատկերագիրքը կներկայացվի հայ արվեստասերների գնահատությանը:

ԿԵՆՍԱԿԱՆ

Ձեր մանկիկը կնախընտրեր ձեր կաթը

Առողջապահության նախարարությունը ձեռնարկել է տեղեկատվական, ուսուցողական, հաղորդակցական արշավ

Գոյություն ունեցող 4 հազար 234 տեսակի կաթնատեսակների մեջ բնական սնուցումից հրաժարվելու փորձ է անում միայն մարդը: Ըստ Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության տվյալների, սարեկան մեկ միլիոն երեխա մահանում է՝ բնական սնուցումից զուրկ լինելու հետեւանքով: 1990 թ. ընդունված՝ երեխաների իրավունքների կոնվենցիան ազդարարում է, որ ոչ ոք իրավունք չունի նորածիններին զրկելու մայրական կաթից: 1991 թ. ընդունված՝ երեխաների պաշտպանության եւ զարգացման համաշխարհային դեկլարացիան, որն՝ ստորագրել են աշխարհի 71 երկրների ղեկավարներ, այդ թվում եւ ՀՀ նախագահը, եւս պաշտպանում է նորածինների այդ իրավունքը: Հայաստանում 1988-ին մինչեւ 4-ամսական հասակում մայրական կաթով է սնվել նորածինների 64,4 տոկոսը, 92-ին, եւ 93-ին՝ 37 տոկոսը:

Այս տեղեկությունները ՀՀ առողջապահության մանկության եւ մայրության գծով փոխնախարար Վահագն Դեմիրճյանը հաղորդեց երեկ շաբթի, մամուլի ասուլիսում, որով եւ սկսվեց տեղեկատվական արշավը: Ասուլիսին մասնակցում էին նաեւ ԱՄՆ միջազգային զարգացման կոմիտեյան գրասենյակի փոխտնօրեն Գլեն Անդերսը եւ Վիկսբարդ միջազգային կազմակերպության հաղորդակցական աշխատանքների գծով խորհրդատու Էլիզաբեթ Գոդը, որոնց ներկայացրած կազմակերպությունները մեծ աջակցություն են ցույց տալիս ծրագրի իրագործմանը:

Նորածնին կրծքով կերակրելուց հրաժարվելը Հայաստանում փոխնախարարը բացատրում է ոչ թե տնտեսական, այլ սոցիալ-հոգեբանական պատճառներով, ավելին, պրն. Անդերսը նույնիսկ պնդում է, որ Հայաստանի նման շրջափակ երկրում բնական սնուցմանն անցնելը առավել տրամաբանական է, նույնիսկ եթե հաշվի չառնենք դրա հսկայական առողջապահական նշանակությունը: Պրն. Դեմիրճյանը փաստարկներ բերեց նաեւ այն մասին, որ բերանվող մայրն ի վիճակի է երեխային օրական 700 մլ կաթ տալ (երեխայի համար պահանջվող օրվա առավելագույն կաթի քանակը 1000 մլ է): Ինչ վերաբերում է ծայրաստիճան թերանվող մայրերին, նա ընդգծեց, որ Հայաստանում այդպիսիք չկան: «Ազգի» այն հարցին, որ ծրագրի ուղղվածությունը դեպի նորածինը, արդյո՞ք չի անտեսում կերակրող մորը, մանավանդ թերանվողին եւ ինչ փոփոխությունների է ենթարկվում թերանվող կերակրող մոր օրգանիզմը, պրն. փոխնախարարը պատասխանեց, որ առաջին ծրագիրը, որ ընդունել է նախարարությունը, մանկական սննդի ծրագիրն էր, որին հաջորդել է կերակրող մայրերի եւ հղի կանանց սնուցման ծրագիրը եւ այլն, որոնք միմյանց հետ համա-

չիր են կազմում եւ փոխկապակցված են (հարցի երկրորդ մասին նա չպատասխանեց): Նա մեջբերեց նաեւ կերակրելու հետեւանքով մոր մարմնի ձեւախեղման փաստը: Ինչ վերաբերում է կերակրելու պատճառով աշխատանքից կտրվելուն, նա ընդգծեց, որ Հայաստանցի մայրն այդ առումով առավելություններ ունի անգամ ԱՄՆ-ում բնակվող մորից, որն ունի հետծննդյան ընդամենը մեկ ամսվա արձակուրդի իրավունք (մեզանում կինն ունի մինչծննդյան 70 եւ հետծննդյան եւս 70 օրվա արձակուրդի, ինչպես նաեւ իր աշխատատեղի 3 տարվա պահպանման իրավունք):

Ասուլիսի վերջում Էլիզաբեթ Գոդը ցուցադրեց ռադիոյի եւ հեռուստատեսության համար նախապատրաստված գովազդային տեսագրությունները, ինչպես նաեւ «Կերակրիր կրծքով» գրքույկը, ինչպես նաեւ շապիկներ, որոնց վրա գրված է. «Ես սնվում եմ մայրիկիս կաթով»: Գրքույկում հանրամատչելի, գիտականորեն ներկայացված են նորածնին կրծքով կերակրելու առավելություններն ու ցուցումները. «Ինն ամիս շարունակ երեխան եղել է ձեր օրգանական մասը: Ծնունդը երջանիկ, բայց միեւնույն ժամանակ բաժանման պահ է: Կրծքով անմիջապես կերակրելը փարատում է բաժանման զգացումը եւ օգնում ձեր եւ ձեր մանկիկի միջեւ անհրաժեշտ հոգեկան կապ հաստատելուն», գրված է գրքույկում:

ՌՈՒԶԱՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **Մարզական**

ՀՀ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

«Շիրակին» կանգնեցնելն այլեւ անհնարին է

Հավաքականի խաղացողները պետք է օրինակելի վարք ունենան

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Գյումրիի «Շիրակը» Աբովյանում տեղի ունեցած սկզբունքային խաղում 1-0 հաշվով հաղթելով 2-րդ երջանում վերելքով հանդես եկող Կոտայքի երջանի «Բանանցին», կարելի է ասել վերջնականապես ապահովեց չեմպիոնի կոչումը։ Եզրափակիչ 7 տուրից առաջ «Շիրակը» 7 միավորով առաջ է անցել մոտակա մրցակցից ՀՄԸՄ-ից, որն իր հերթին պարտվեց «Արարատից»։ Դժվար թե մնացած 7 հանդիպումներում «Շիրակը» 7 միավոր կորցնի։ Գյումրեցի ֆուտբոլիստներն արդեն բացարձակ ռեկորդ են սահմանել։ Նրանք 21 խաղում ընդամենը 1 միավոր են կորցրել, իսկ անցյալ տարվա եզրույթներն էլ հաշվի առնելով, անընդմեջ 36 հանդիպումներում պարտություն չեն կրել։ Չեմպիոնին արժանի ցուցանիշներ։

Մեծ հետաքրքրություն էր առաջացրել նաեւ «Հրազդան» մարզադաշտում տեղի ունեցած «Արարատ»—ՀՄԸՄ հանդիպումը, որին բախտ ունեցա ականատես լինել։

«Արարատը» հատկապես առաջին կեսում ուներ ընդհանուր առավելություն եւ բազմիցս կարող էր արդյունքի հասնել։ Մասնավորապես 45-րդ րոպեին Արմեն Շահգելդյանը, որը մեն-մենակ մնաց դարպասապահի դեմ, պարտավոր էր գրավել դարպասը։ 2-րդ կեսն ակտիվ սկսեցին ՀՄԸՄ-ի ֆուտբոլիստները։ Սակայն օգտվելով առիթից, արարատցիները հետ էին կազմակերպում հակագրոհները, եւ դրանցից մեկը հաջողությամբ ավարտեց Հայկ Հարությունյանը։ Քիչ անց Սեւադա Արզումանյանը հեռու տարածությունից ընտիր հարվածով կրկնապատկեց հաշիվը։ Թվում էր խաղի ելքը վճռված է, մանավանդ, որ «Արարատը» մինչ այդ վստահ էր խաղում եւ իշխում էր դաշտում։ Սակայն անսպասելիորեն կոպիտ սխալ թույլ տվեց Հարություն Աբրահամյանը, որից էլ փայլունորեն օգտվելով առաջնության գլխավոր ռմբարկու Արմեն Ավետիսյանը իր հերթական գոլը խփեց, գոլերի քանակը առաջնությունում հասցնելով 29-ի եւ կրճատեց հաշվի տարբերությունը։

Ավելորդ սառնարյունություն եւ Գեւորգ Քամալյանի հետ բախվելու համար դաշտից հեռացվեց Արմեն Շահգելդյանը, որը մինչ այդ իր ակտիվությամբ տոն էր տալիս խաղընկերների գործողություններին։ Առաջին դեպքը չէ, որ տաղանդավոր ֆուտբոլիստը կորցնում է հավասարակշռությունը խաղադաշտում։ Դա նրան չի սազում, մանավանդ որ հավաքականի անդամ է։ Արմեն Շահգելդյանը ոչ միայն խաղով, այլեւ վարքագծով պետք է օրինակ ծառայի ցանկերին։ Հուսանք, որ հետագայում իր ավելորդ կրքոտությունն ու եռանդը նա կծախսի խաղին։ «Արարատը» մնալով 10 խաղացողներով, չնայած դժվարությամբ, այնուամենայնիվ կարողացավ պահպանել անչափ կարեւոր հաղթական արդյունքը եւ կորցրած միավորներով հավասարվեց 2-րդ տեղում ընթացող ՀՄԸՄ-ին։ 24-րդ տուրի հանդիպումները կայանալու են սեպտեմբերի 25-ին եւ 26-ին։ Հետաքրքրություն են առաջացնում «Արարատ»—ՀՄ-ՖԻՄԱ, «Ցեմենտ»—«Շիրակ», «Կոտայք»—«Բանանց» հանդիպումները։

23-րդ տուր

«Ազնավուր»—«Ցեմենտ»	5-4
ՀՄՄ ՖԻՄԱ—«Լոռի»	2-1
«Բանանց»—«Շիրակ»	0-1
«Երազաքաղաք»—«ԲՄՄ Արայի»	1-1
«Արարատ»—ՀՄԸՄ	2-1
«Զանգեզուր»—«Կոտայք»	2-1
«Վան»—«Նաիրիտ»	2-1

Առաջնության աղյուսակը սեպտեմբերի 23-ի դրությամբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Շիրակ	21	20	1	0	64-13	41
2. ՀՄԸՄ	21	17	0	4	83-17	34
3. Բանանց	22	16	1	5	85-27	33
4. Արարատ	18	12	4	2	74-13	28
5. ՀՄՄ ՖԻՄԱ	21	11	5	5	46-31	27
6. Ցեմենտ	21	9	6	6	41-32	24
7. Կոտայք	22	10	3	9	62-34	23
8. Ազնավուր	20	8	3	9	32-56	19
9. Վան	22	6	3	13	27-62	15
10. Երազաքաղաք	21	5	5	11	19-39	15
11. Զանգեզուր	20	6	2	12	14-68	14
12. Լոռի	21	4	5	12	19-51	13
13. Նաիրիտ	22	4	4	14	13-40	12
14. ԲՄՄ Արայի	20	3	4	13	24-62	10
15. Կանազ	20	1	2	17	12-65	4

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Չիբուրդանիձեն հավասարվում է Ժուժա Պոլգարին, Կամսկին դժգոհ է

Հոլանդիայի Թիլբուրգ քաղաքում սկսվեց կանանց շախմատի աշխարհի առաջնության հավակնորդուհիների մրցաշարի 2-րդ երջանը։ Առաջին իսկ տուրում աշխարհի նախկին չեմպիոնուհի Մայա Չիբուրդանիձեն (Վրաստան) հաղթեց միանձնյա առաջատարին Ժուժա Պոլգարին (Հունգարիա) եւ միավորներով հավասարվեց նրան։ Վերոհիշյալ շախմատիստուհիները 9 հնարավորից վաստակել են 5,5-ական միավոր եւ գլխավորում են մրցաշարային աղյուսակը։ Նրանցից կեսական միավորով հետ են մնում աշխարհի փոխչեմպիոնուհի, բրիտանացի գրոսմայստեր Նանա Իոսելիանին եւ հարավսլավացի Ալիսա Մարիչը։

Իսպանիայի Լինարես քաղաքում մեկնարկեցին պրոֆեսիոնալ շախմատիստների ասոցիացիայի վարկածով աշխարհի 2-րդ առաջնության հավակնորդների կիսաեզրափակիչ մենամարտերը։ Միմյանց հետ հանդիպում են Գատա Կամսկին (ԱՄՆ) ու Նայջել Շորթը (Անգլիա) եւ Վիշվանաթան Անանդը (Հնդկաստան) ու Մայքլ Ադամսը (Անգլիա)։ Մասնագետների կարծիքով, մրցախաղերում կհաղթեն Կամսկին ու Անանդը։

Առաջին հանդիպումները հաստատեցին նման կանխատեսումների հիմնավորվածությունը։ Կամսկին սպիտակներով հաղթեց Շորթին, Անանդը նույնպես սպիտակներով հեշտությամբ առավելության հասավ Ադամսի նկատմամբ։ Հիշեցնենք, որ Անանդն ու Կամսկին ՖԻԴԵ-ի վարկածով աշխարհի առաջնությունում արդեն հանդիպել են իրար հետ, եւ այդ դրամատիկ մրցախաղը, որի մեկնարկում 3-1 հաշվով առջեւում էր Անանդը, ավարտվեց Կամսկու հաղթանակով։ Բոլոր նախադրյալները կան, որ ՊՇԱ-ի վարկածով աշխարհի առաջնությունում էլ նրանք մրցեն միմյանց հետ։ Լինարեսում տեղի ունեցող մրցախաղերը, որոնց մրցանակային հիմնադրամը կազմում է 200 հազար դոլար, բաղկացած են 10-ական պարտիայից։ Հավակնորդների եզրափակիչ հանդիպումը գալիք հունվարին տեղի կունենա Լոնդոնում։ Հաղթողը ձեռնոց կնետի պրոֆեսիոնալ շախմատիստների ասոցիացիայի վարկածով աշխարհի չեմպիոն Գարրի Կասպարովին։

Լինարեսում Գատա Կամսկին հավակնորդների կիսաեզրափակիչ մրցախաղերի բացման հանդիսավոր արարողության ժամանակ հանդես եկավ հայտարարությամբ, որով իր դժգոհությունն էր հայտնում երկու մրցախաղերը նույն դահլիճում անցկացնելու համար։ Նա պահանջեց, եթե ոչ առանձին սրահներ, ապա գոնե միջնապատ տեղադրվի 2 սեղանների միջեւ։ Կամսկին վախենում է, որ հանդիպումների ընթացքում անգլիացի գրոսմայստերները համատեղ կքննարկեն խաղերը։ Բայց կազմակերպիչները մերժեցին Կամսկու առաջարկները։

ԽՆԴԻՐ

Ասոցիացիա՝ մամուլի հարձակումներին դիմակայելու

Եվրոպական երկրների առաջնակարգ մարզիչները, որոնք հավաքվել են Շվեդիայի մայրաքաղաք Ստոկհոլմում, որոշել են իրենց ասոցիացիան ստեղծել, որպեսզի կարողանան արժանիորեն դիմակայել մամուլի հարձակումներին։ Նրանք դիմել են ՈՒԵՖԱ-ին՝ նման կազմակերպություն հիմնադրելու խնդրանքով։ Ստոկհոլմի խորհրդակցությանը մասնակցում էր նաեւ Հայաստանի ազգային հավաքականի ավագ մարզիչ Էդուարդ Մարգարովը։

ՍԵՂԱՆԻ ԹԵՆԻՍԻ ՀԱՐԳԵԼԻ ԵՐԿՐՊԱԳՈՒՆԵՐ

ՀՀ սեղանի թենիսի ֆեդերացիան հրավիրում է մասնակցել Հարություն Հակոբյանի անվանական հուշամրցաշարին, որը տեղի կունենա սեպտեմբերի 26-ից 28-ը Երեւանի «Դինամո» մարզադահլիճում։

Հուշամրցաշարին կմասնակցեն հանրապետության ուժեղագույն մարզիկ-մարզուհիները։

ՀՀ սեղանի թենիսի ֆեդերացիա

ՇԱԽՄԱՏ

Վլադիմիր Հակոբյանի հաղթարշավը

ԱՐԱՅԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Երեւանցի 23-ամյա գրոսմայստեր Վլադիմիր Հակոբյանը պարզապես հրաշալի է հանդես գալիս հոլանդական Թիլբուրգ քաղաքում օլիմպիական մրցակարգով անցկացվող խոշորագույն միջազգային մրցաշարում։ Այստեղ մեկնարկել էին հարյուրից ավելի համաշխարհային շախմատիստներ, քառորդ եզրափակիչ դուրս եկածների թվում է նաեւ մեր հայրենակիցը։ Հերթական հաղթանակը Հակոբյանը միկրոմրցախաղում տարավ ռուսաստանցի Եվգենի Պիգուսովի նկատմամբ։ Առաջին պարտիան Վլադիմիրը շահեց, երկրորդն ավարտեց ոչ-ոքի արդյունքով եւ մենամարտն ավարտեց 1,5:0,5 հաշվով։ Հիշեցնենք, որ մինչ այդ երեւանցին հաջողությամբ ծնկի էր բերել Լեոնիդ Յուդասինին (Իսրայել), Եվգենի Սվեշնիկովին (Ռուսաստան), Իգոր Խենկինին (Իսրայել)։

Ինչպես տեսնում ենք, վիճակախաղությունն անընդհատ Վլադիմիրին մրցակից է ընտրում այժմյան կամ նախկին ռուսաստանցիներին։ Բացառություն չի լինի նաեւ հաջորդ երջանը, որտեղ Հակոբյանին սպասում է շատ ահեղ հակառակորդ Իսրայելում բնակվող, բայց դեռեւս Ռուսաստանը ներկայացնող Վալերի Սալովը, որը Թիլբուրգում իր անհատական գործակցով զիջում է միայն ՖԻԴԵ-ի գծով աշխարհի չեմպիոն Անատոլի Կարպովին։ Վերջինս նույնպես մեջ է լավագույնների ութնյակի մեջ։ Քառորդ եզրափակչում են նաեւ Եվգենի Բարեեւը, Ալեքսեյ Դրեեւը, Ալեքսանդր Խալիֆմանը (բոլորը՝ Ռուսաստան), Վասիլի Իվանչուկը (Ուկրաինա)։ Ութերորդ մասնակիցը կորոշվի Իվան Սոկոլովի (Բոսնիա եւ Հերցեգովինա) եւ Կիրիլ Գեորգիեւի (Բուլղարիա) լրացուցիչ հանդիպումներում։

ՄԱՐԶԱՀԱՆԴԵՍ

Տոնական վազքարշավ

Սեպտեմբերի 21-ը ազատության ու անկախության տոնի օրն է, դարերի խորքում թաղված արմատներ ունեցող մեր ժողովրդի ազգային տոնը, կորցրած ու վերագտած անկախ պետականության հաստատման պատմական օրվա տարեդարձը։ Հանրապետության հրապարակում այդ տոնի 3-րդ տարեդարձին նվիրված շքահանդեսը նոր էր ավարտվել, երբ սկսվեց մի նոր տոնահանդես՝ մարզահանդես, որը տոնական հանդիսության շարունակությունն էր։ Ավանդական այդ մարզահանդեսին՝ անկախության օրվան նվիրված վազքարշավին մասնակցելու համար հանրապետության տարբեր քաղաքներից եւ շրջաններից Երեւան էին ժամանել պատանիներ ու աղջիկներ, միջին ու ավելի բարձր տարիքի կանայք եւ տղամարդիկ։

Մրցասպարեզ էին դուրս եկել 5 հազարից ավելի վազքավորներ։ Այս միջոցառման նպատակն էր բնակչության շրջանում առողջ ապրելակերպի պրոպագանդումն ու առողջարարական վազքի մասսայականացումը։ Այն նախաձեռնել ու անցկացնում էր հանրապետության սպորտվարչության եւ ՀՀ լուսավորության նախարարության կողմից հաստատված կազմկոմիտեն։

Վազքարշավում 1-10-րդ տեղեր գրաված վազորդները, ըստ տարիքային խմբերի, արժանացան հուշանվերների ու դրամական պարգեւների։

Առաջին տեղերը տարբեր տարիքային խմբերում

գրավեցին Գայանե Ստեփանյանը (Մասիս), Լուսինե Մանգասարյանը (Երեւան), Լյուդմիլա Մարտիրոսյանը, Ջեմմա Բաբայանը, Արմեն Ներսիսյանը (Վանաձոր), Դալյա Ավետիսյանը, Գագիկ Կիրակոսյանը, Ժորա Ջաֆարյանը։ 64-ամյա Արարատ Ղուկասյանը 3-րդ անգամն էր մասնակցում վազքարշավին եւ դարձյալ հաղթանակ տարավ։

Վազքարշավի համար նախատեսված ծախսերի մի մասը հոգացել էր ֆրանսահայ բարերար Ալեքսան Մանուկյանը, որն արդեն 3-րդ անգամն է իր մասնակցությունը բերում այդ մարզահանդեսին։

«Երբ տեսնում եմ վազքարշավին մասնակցող այդքան բազմություն, — ասում է նա, — հպարտություն եմ ապրում, որ մեր ժողովուրդն իր ուժն է դրսեւորում մարզական նման միջոցառումներում։ Շնայած ապրում ենք հեռվում, բայց ոգեւորվում ենք մայր հայրենիքի հաջողություններով, եւ պատրաստ ենք ինչ-որ ձեւով սատար լինել մեր երիտասարդության մարզական կյանքի զարգացմանը։ Իսկ դրանում կարող են օգտակար լինել նաեւ ուրիշ հովանավորներ»։

Նրա անմիջական նախաձեռնությամբ շաբաթ օրը զանգվածային վազքարշավ է տեղի ունենալու նաեւ Ստեփանակերտում։

ԴԱՎԻԹ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ»
ավիաընկերությունը սկսած սեպտեմբերի 6-ից յուրաքանչյուր երեքշաբթի և ուրբաթ օրերին «ՏՈՒ-154» ինքնաթիռով կատարելու է կանոնավոր պետական չվերթեր Միացյալ Արաբական էմիրություններ
ԵՐԵՎԱՆ - ՖՈՒ-ՋԵՐԱ - ԵՐԵՎԱՆ
երթուղով։
Միաժամանակ կատարվելու են հետեւյալ չվերթերը՝
ԵՐԵՎԱՆ - ՓԱՐԻԶ (յուրաքանչյուր հինգշաբթի ժ. 04.00-ին)
ԵՐԵՎԱՆ - ԹեՀՐԱՆ (յուրաքանչյուր կիրակի ժ. 07.00-ին)
ԵՐԵՎԱՆ - ԱԹԵՆՔ - ԲԵՅՐՈՒԹ (սեպտեմբերի 12,19 և 26-ին)
Տոմսերը վաճառվում են ավիաընկերության միջազգային բաժնում
Հասցեն՝ Թամանյան 2
Տեղեկությունների համար զանգահարել՝
ARMENIAN AIR LINES 53-05-82

digitised by A.R.A.R.@

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Սեպտեմբերի 24-ին ժամը 16-ին Հակոբ Պարոնյանի անվան երաժշտական կոմեդիայի թատրոնում տեղի կունենա Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Պարի պետական համույթի համերգը նվիրված Հայաստանի Հանրապետության անկախության օրվան:

Համերգին կմասնակցի ժողովրդական արտիստուհի Նաիրուհի Ալավերդյանը:

Գեղարվեստական ղեկավար՝ վաստակավոր արտիստ Աւոս Բաբայան

«ԿՈԲՐԱ»

ընկերությունը առաջարկում է փոխանցումային վճարմամբ

- մսի պահածո (խոզի)՝ էտոնական, մեծ քանակությամբ
- ալյումինի ծածկաթիթեղ՝ 1000 հատ
- լուծիչ «M-646»՝ 1 տոննա
- վառելանյութ՝ բենզին եւ սոլյարայուղ ցանկացած քանակությամբ
- շինանյութ՝ մինչեւ 40 անուն

առաջարկում է արտահանել՝ 350000 մ քանակությամբ տեղական արտադրության պաստառներ.

«ԿՈԲՐԱՆ»

ունի — գործարար կապեր ԱՊՀ եւ արտասահմանյան մի շարք երկրներում,
կօգնի — վաճառել Ձեր ապրանքները,
վճարում է — ցանկացած եղանակով:

«Կոբրան» Ձեր լավագույն գործընկերն է

Հասցեն՝ Բաղրամյան 30, հեռ.՝ 22.81.86, ֆաքս 22.32.79

«ԵՎԱ»

ուսումնական կենտրոնը հրավիրում է Ձեզ

Սովորելու 1-3-ամսյա դասընթացներում հետեւյալ մասնագիտությունների գծով.

- օպերատորական գործ, ծրագրային փաթեթների եւ ծրագրավորման լեզուների ուսուցում IBM PC համակարգիչների վրա
- անգլերեն լեզու սկսնակների համար Communicative course in English, Learning American English, The Cambrige English course (2 ցիկլով), ամերիկյան ուսումնական հաստատություններ ընդունվողների համար TOETL
- բանկային գործ
- հաշվապահություն եւ համակարգիչների կիրառումը հաշվապահության մեջ
- կոսմետիկա եւ էպիլյացիա
- մերսում (մասաժ)

Դասընթացների ավարտողներին տրվում են վկայականներ (սերտիֆիկատ) հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն լեզուներով: Մենք երաշխավորում ենք ոչ միայն ուսուցման բարձր մակարդակ, այլեւ հարմարավետ դասասենյակներ քաղաքի կենտրոնում: Ընդունում ենք ամեն օր, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից, ժամը 11-ից 16-ը:

Հասցեն Սարյան 4 (Սարյանի տուն-թանգարանի դիմաց)
Հեռախոս 58-21-22

ԱՆԳԼԵՐԵՆ OK ENGLISH OK

ինտենսիվ դասընթացներ

268592
343010, 267023

ԶԱՆԳԱՀԱՐԵՔ ՀԵՆՑ ՀԻՄԱ

«ԱՐԱՐԱՏ» ԱՎԻԱԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

եզակի է հանրապետությունում իր ծառայությունների բնույթով

Կանոնավոր թռիչքներ.

- ԵՐԵՎԱՆ-ՎԼԱԴԻԿԱՎԿԱԶ-ԵՐԵՎԱՆ
- ԵՐԵՎԱՆ-ՍՏԱՎՐՈՊՈԼ-ԵՐԵՎԱՆ
- ԵՐԵՎԱՆ-ՎՈԼԳՈԳՐԱԴ-ԵՐԵՎԱՆ
- ԵՐԵՎԱՆ-ՄԻՆ_ՎՈԴԻ-ԵՐԵՎԱՆ
- ԵՐԵՎԱՆ-ԱՍՏՐԱԽԱՆ-ԵՐԵՎԱՆ
- ԵՐԵՎԱՆ-ԹԲԻԼԻՍԻ-ԵՐԵՎԱՆ
- ԵՐԵՎԱՆ-ՄԵՂՐԻ-ԵՐԵՎԱՆ

Թռիչքները՝ «Էրեբունի» օդանավակայանից

* Մինչեւ 10 ա ուղեբեռի անվճար ԱՊՀ ցանկացած քաղաք:

ԱՎԻԱԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ***ՄԻ-8 ՈՒՂՂԱԹԻՌԸ***

մերձակա տարածաշրջանի ցանկացած կետ կհասցնի.

- ուղեւորների,
- բեռներ, ինչպես նաեւ ոչ ստանդարտ ուղեբեռներ (ուղղաթիռից կախված վիճակում):

Կարող ենք տրամադրել Ձեզ ուղղաթիռ իր անձնակազմով

Փոքր ավիացիայի մեծ վարպետները կօգնեն Ձեզ ելք գտնել ցանկացած ծայրահեղ և վտանգավոր իրավիճակից.

- գազատարի, հաղորդակցման այլ միջոցների վերանորոգման, շինարարական այլ աշխատանքների սպասարկում,
- անտառներում ծագած հրդեհի մարում,
- փրկարար և հատուկ աշխատանքներ ժողովրդական տնտեսության օբյեկտներում,

Գրանցեք մեր տվյալները մինչեւ անհրաժեշտություն ծագելու պահը

Հասցեն

Երեւան, Արշակունյաց պ. 135
Օդանավակայան «Էրեբունի»

Հեռ. 567108, 486941, 484761
Ֆաքս. 448987

Բժշկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Է. Ե. Դանիելյանը տեղեկացնում է մաշկային հիվանդություններ եւ միզասեռական ուղիների բորբոքումներ ունեցող հիվանդներին, որ նրանց ընդունելությունը այսուհետեւ կկատարվի նոր հասցեով. մետրոյի կանգառ «Բարեկամություն», Գուլակյան 14 ա շենք, բն. 26՝ (Կուտուզով 19 շենքի հարեւանությամբ): Օրերը. երեքշաբթի, հինգշաբթի, շաբաթ ժ. 16-19, կիրակի՝ ժ. 11-14:
Զանգահարել՝ 23-76-67, 25-50-05

ԽՈՒՍԱՓԵՔ ՇՇՈՎ ԿԵՐԱԿՐԵԼՈՒՑ
ՄԻԱՅՆ ՈՒ ՄԻԱՅՆ ՄԱՅՐԱԿԱՆ ԿԱԹ 4-ԻՑ 6 ԱՄԻՍ

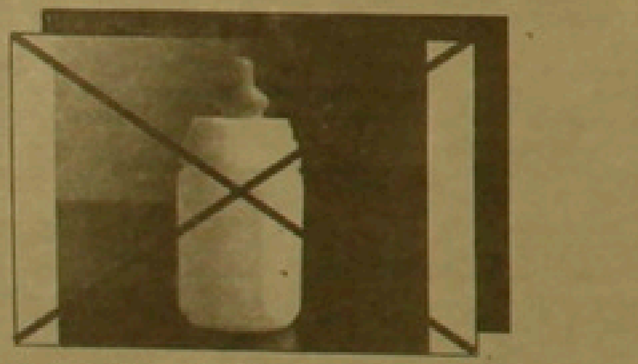

Ոչ շշով կաթ, ոչ ջուր, ոչ թեյ, ոչ հյութ: Ոչ մի ուրիշ սնունդ բացի մայրական կաթից:

Այսպիսով կպաշտպանեք երեխային վարակիչներից: Մոր կաթը միակ սնունդն է, որն անհրաժեշտ է երեխայի կյանքի առաջին չորսից վեց ամիսներին: Կերակրեք հաճախ:

Հետեւե՛ք ցուցումներին՝ կհասնեք հաջողության

Կերակրեք ծննդաբերությունից անմիջապես հետո՝ առաջին կես ժամվա ընթացքում:

Սկսեք կրծքով կերակրել ծննդաբերությունից անմիջապես հետո՝ կես ժամվա ընթացքում, հենց ծննդատանը: Որքան շուտ, այնքան լավ:

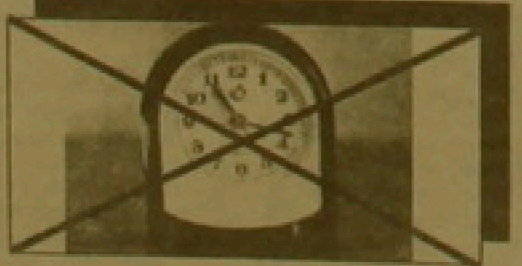

Ռեժիմով մի՛ կերակրեք: Կերակրեք ցերեկը՝ եւ ցերեկը եւ գիշերը: Հաճախ կերակրեք: Հաճախակի կերակրումները կնպաստեն կաթնարտադրությանը:

Հիվանդանոցում երեխային միշտ ձեր սենյակում պահեք: Այսպիսով կարող եք հաճախ կերակրել թե՛ ցերեկը եւ թե՛ գիշերը:

Մի՛ մտահոգվեք կաթի քանակի ու որակի համար:

Մի՛ մտահոգվեք, որ աղքատիկ սնունդը կվնասի ձեր կաթնարտադրությանը: Նույնիսկ քիչ սնվելով դուք երեխային կապահովեք բավարար սննդարար կաթով:

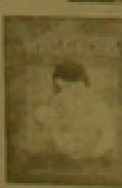

Կրծքով կերակրելու նոր ցուցումների գրքույկը ձեռք բերելու համար դիմեք ձեր շրջանի պոլիկլինիկա

A STYLE 58.18.41

Երեւան 23 Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Տպաքանակ 5000 Ստորագրված է տպագրության 22. 09. 1994 Գինը 10 դրամ

digitised by A.R.A.R.@